

Stedenbouwkundige visie

dorpskern en omgeving Hoorn, gemeente Heerde

Inhoud

1. Inleiding

- 1.1 Doelstelling en ambitie
- 1.2 Studiegebied
- 1.3 Leeswijzer

2. Ruimtelijke analyse

- 2.1 Historie
- 2.2 Landschap
- 2.3 Functionele analyse
- 2.4 Ruimtelijke analyse
- 2.5 Kwaliteiten

3. Stedenbouwkundige visie

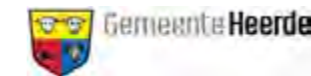
- 3.1 Ontwikkelingsvisie
- 3.2 Lintzone Beatrixweg en Kanaalzone
- 3.3 Oostzijde lint
- 3.4 Westzijde lint en Vosbergerweg
- 3.5 Knooppunt Hoorn
- 3.6 Knooppunt Oosterbaan

Bijlage: Beleid

- 0.1 Structuurvisie Gelderland
- 0.2 Landschapsontwikkelingsplan
- 0.3 Toekomstvisie Heerde
- 0.4 Structuurvisie Heerde
- 0.5 Visie wonen en werken in Heerde tot 2015
- 0.6 Wonen in het landelijk gebied
- 0.7 Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal
- 0.8 Bestemmingsplan Hoorn

in opdracht van:

Datum: 8 januari 2013

Status: Definitief

Bestand: GHD01510 SBV-14.innd

1. Inleiding

Luchtfoto Hoorn 1:10.000

1.1 Doelstelling en ambitie

Het doel van deze stedenbouwkundige visie is om een ruimtelijk afwegingskader op te stellen waaraan bestaande en toekomstige ontwikkelingen in Hoorn beoordeeld kunnen worden. Door middel van deze visie wordt invulling gegeven aan de provinciale zoekzone landschappelijke versterking/kleine kernen. Uit de visie komt naar voren waar het binnen de stedenbouwkundige structuur mogelijk is woningen te bouwen en op welke wijze eventuele nieuwbouw past in het landschap en de structuur van het dorp. De stedenbouwkundige uitspraken zijn van ook enkel uit een stedenbouwkundig oogpunt gedaan. Consequenties voor bijvoorbeeld milieu-aspecten, verkeer en volkshuisvesting zijn daarbij niet in beeld gebracht. Bij de uitwerking van de plannen in bijvoorbeeld een bestemmingsplan of omgevingsvergunning moet een dergelijke integrale afweging wel worden gemaakt.

Deze stedenbouwkundige visie is daarmee geen integrale dorpsvisie, structuurvisie in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) of ontwikkelingsvisie waarin concrete ontwikkelingen in het dorp integraal worden afgewogen. Wel moet de voorliggende visie beschouwd worden als vastgesteld beleid. Dit betekent dat de gemeente zichzelf bindt aan de inhoud van de visie bij de beoordeling van nieuwe en bestaande ontwikkelingen in de kern Hoorn.

1.2 Studiegebied

Hoorn ligt ruim een kilometer ten noorden van de bebouwde kom van Heerde in het gebied tussen de Zwolseweg in het westen en het Apeldoorns Kanaal in het oosten. Vlak ten zuiden van het dorp ligt een complex van bossen, singels en weiden met daarin het landgoed Vosbergen. Via de Vosbergerweg en de Zwolseweg is Hoorn verbonden met het dorpscentrum van Heerde. De begrenzing van het studiegebied is gebaseerd op de samenhang in ondergrond waarop Hoorn is ontstaan. De grenzen van het studiegebied vormen een landschappelijke eenheid waarbinnen ruimte is voor versterking van deze landschappelijke identiteit.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de ruimtelijke structuur van Hoorn beschreven. Aan de hand van een historische, landschappelijke en ruimtelijke analyse en het benoemen van de gebiedskwaliteiten wordt gezocht naar handvatten voor de stedenbouwkundige visie voor Hoorn. Deze visie wordt in hoofdstuk 3 beschreven. In dit hoofdstuk worden randvoorwaarden gegeven ten behoeve van bestaande en nieuwe ontwikkelingen binnen het studiegebied. In bijlage 1 is een beleidskader opgenomen met het relevante beleid voor de voorliggende visie.

2. Ruimtelijke analyse

In hoofdstuk 2 wordt de ruimtelijke structuur van Hoorn beschreven. Aan de hand van een historische, landschappelijke en ruimtelijke analyse en de benoeming van de gebiedskwaliteiten wordt gezocht naar handvatten voor de stedenbouwkundige ontwikkelingsrichting voor Hoorn.

2.1 Historie

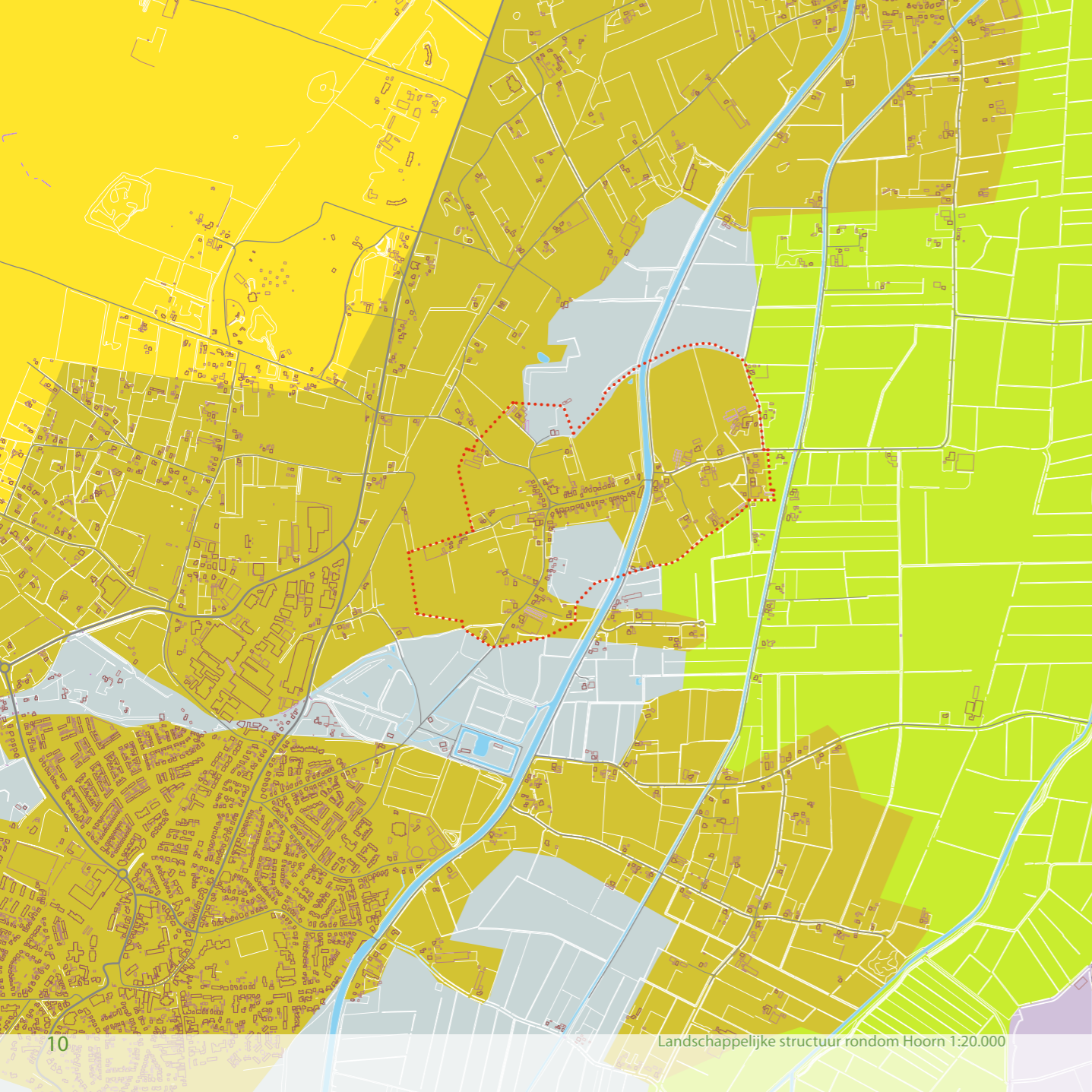
Apeldoorns Kanaal

In 1825 is men in opdracht van Koning Willem I begonnen met het graven van het Apeldoorns Kanaal. Het doel was Apeldoorn via Hattem te verbinden met de IJssel. In eerste instantie was het de bedoeling om de naastliggende Grift beter bevaarbaar te maken. Echter is door weerstand van de eigenaren van de bruggen en watermolens besloten een geheel nieuw kanaal te graven, parallel aan de Grift. In 1829 voer het eerste schip tussen Apeldoorn en Hattem. De exploitatie van het kanaal bracht echter te weinig op. Het onderhoud aan sluizen en bruggen kostte meer dan sluis- en bruggelden opleverden. Later werd besloten om een doorgaande vaarroute te maken vanaf de IJssel bij Dieren via Apeldoorn weer terug naar de IJssel bij Hattem. In de Tweede Wereldoorlog is het kanaal als verdedigingswerk gebruikt en zijn veel bruggen opgeblazen. Na de oorlog verminderde het belang van het kanaal door de opkomst van de spoorwegen en gemotoriseerd wegverkeer en door ontwikkelingen in de binnenvaart waardoor schepen steeds groter werden. Er was nog voldoende vracht op het gedeelte van Hattem naar de Berghuizer papierfabriek in Wapenveld. Maar ook dat liep terug, waarmee verruimen van dit gedeelte te kostbaar zou worden. Per 1 januari 1962 werd het noordelijk deel vanaf de Berghuizer papierfabriek in Wapenveld tot Apeldoorn voor de scheepvaart gesloten en in 1982 ook het laatste deel.

Hoorn

Het dorp ligt op de Hoornsche Enk. Het kanaal heeft Hoorn en de enk in tweeën gedeeld. Het dorp bestaat in de huidige situatie uit het historisch gegroeide lint, met daaromheen verspreid liggende agrarische bebouwing. Ten westen en noordoosten van Hoorn is het reliëf van de enk nog duidelijk te herkennen. Oorspronkelijk vond de hoofdzakelijk agrarische bebouwing vooral plaats aan de randen van de enk. De Beatrixweg vormt in de huidige situatie gevoelsmatig de kern van het dorp. Echter is dit lint pas in een later stadium bebouwd dan de Meenseweg en de Vosbergerweg, waar het accent meer lag op agrarische bebouwing. Rond 1900 lag het accent aan de oostzijde van het Apeldoorns Kanaal en bestond Hoorn uit een groepje verspreid gelegen agrarische erven rondom de Meenseweg. Het café aan het Apeldoorns kanaal markeert al sinds 1882 het oude hart van het dorp. Enkele jaren daarvoor werd in december 1875 de Beatrixschool geopend, in het oostelijke deel van het huidige lint. In 1958 werd de school verplaatst naar de westkant van het lint. Ter ere van de geboorte van prinses Beatrix werd op 1 februari 1938 een kastanje geplant. Nadat middenstanders lange tijd onafhankelijk hadden opgetreden werd de Coöperatie 'De Eendracht' op 10 maart 1910 officieel opgericht, kort daarna werd de beeldbepalende silo gebouwd. In de loop van de eeuw is het accent verschoven naar de westzijde van het Apeldoorns kanaal. Dit kan verklaard worden door de verplaatsing van de school en de komst van het coöperatiegebouw, dat voor werkgelegenheid zorgde in de kern. De Beatrixweg is hoofdzakelijk na de oorlog aan weerszijden bebouwd.

Landschappelijke structuur rondom Hoorn 1:20.000

2.2 Landschap

Hoorn ligt op een oude dekzandrug, tussen het Veluwemasief en de uiterwaarden van de IJssel. Ten noorden en zuiden zijn oude hooilanden waarneembaar. Deze veenontginningen zijn van vroeger uit nooit bebouwd. Het landschap rondom Hoorn bestaat van west naar oost uit gesloten droog bos op hooggelegen terrein, dan halfopen landschap met veengebieden, enken en vochtige graslanden langs beken, dan een meer open gebied met vochtige graslanden in het laaggelegen gebied nabij de IJssel. Het gehele gebied maakt deel uit van het Nationaal landschap. Het studiegebied maakt onderdeel uit van het Kampen- en essenlandschap. Rondom de dorpskern is met name ten westen van het studiegebied de oorspronkelijke enk nog te herkennen. De enk is net als de hooilanden niet bebouwd, bebouwing vind hoofdzakelijk aan de randen plaats. Ook in de noord-oosthoek van het studiegebied is de Hoornsche Enk nog te herkennen aan het afwijkende verkavelingspatroon ten opzichte van de veenontginning aan de noord- en oostzijde van het studiegebied.

Legenda

- Droge bos- en heideontginning
- Dekzandruggen en oude bouwlanden
- Hooilanden
- Broeken (meer of minder planmatig)
- Oeverwal
- Bebouwing
- Infrastructuur
- Water
- Studiegebied

De enk ten noordoosten van Hoorn

Achterzijde Beatrixlaan gezien vanaf Kanaaldijk

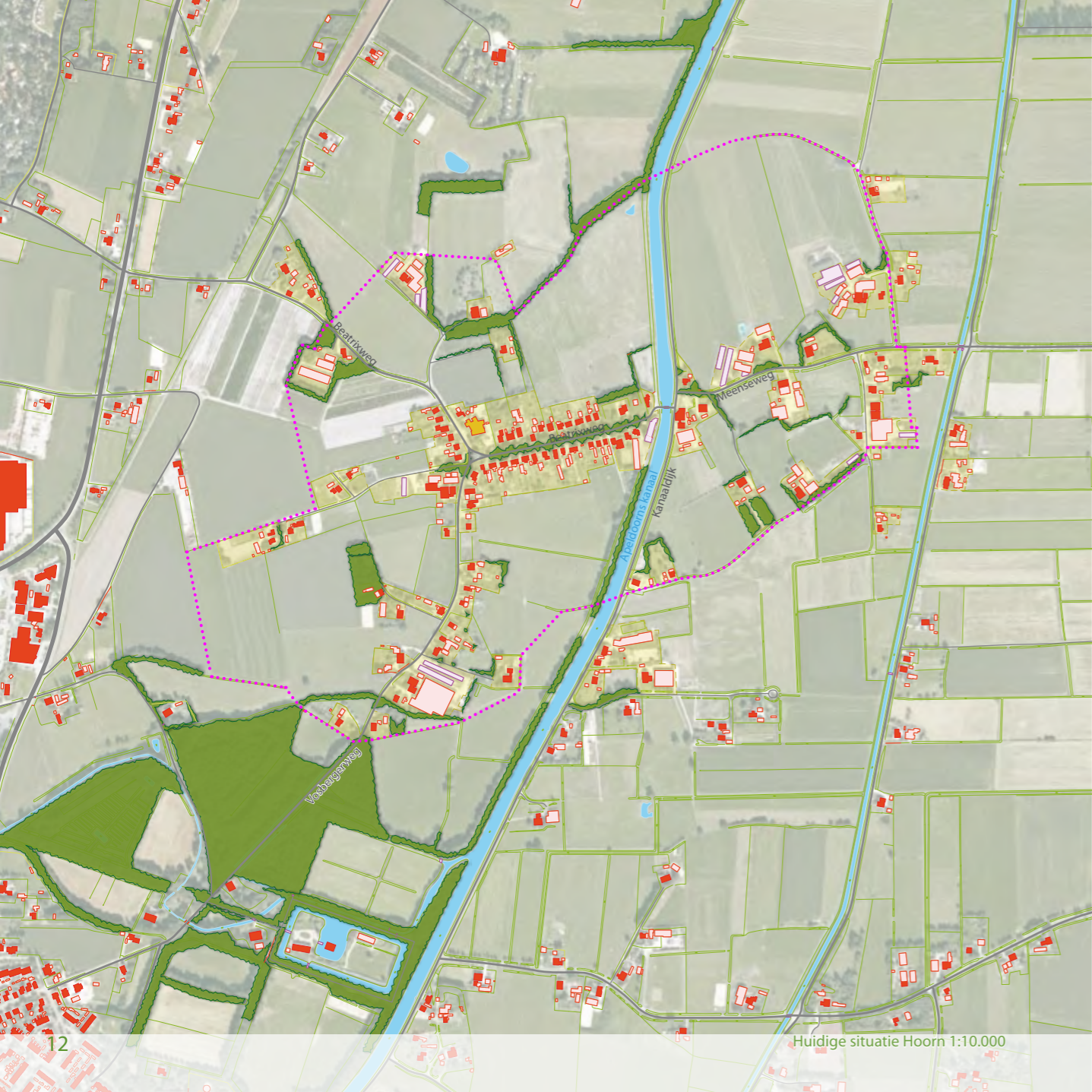

Vosbergerweg richting landgoed Vosbergen

Doorkijk vanaf Vosbergerweg

2.3 Functionele analyse

De hoofdfunctie in de dorpskern is wonen, al dan niet in combinatie met bedrijfsmatige activiteiten. Op de kruising van de Beatrixweg met de Vosbergerweg is een agrarisch bedrijf aanwezig, feitelijk aan de rand van het landelijk gebied, met het woonhuis georiënteerd op het dorp. Tegenover deze boerderij ligt de basisschool. De oorspronkelijke oude school in de noordoosthoek van het lint is niet meer als zodanig in gebruik. Het coöperatiegebouw wordt momenteel hergebruikt door een vatenhandel. In het lagere deel van het coöperatiegebouw, aan de Beatrixweg zijn een computerwinkel en woning gevestigd. Het terrein achter het coöperatiegebouw wordt gebruikt als opslag voor de vatenhandel. Achter de oude school ligt het te handhaven evenemententerrein van Hoorn. Tegenover het coöperatiegebouw, aan het Apeldoorns Kanaal bevindt zich een horecagelegenheid. Ten oosten en westen van het dorp is hoofdzakelijk agrarische bedrijvigheid aanwezig. Aan de westzijde van het dorp is eveneens een kwekerij gevestigd die haar grond tot aan het lint van de Beatrixweg heeft beplant.

- Legenda**
- Hoofdgebouw
  - Bijgebouw
  - Bedrijvigheid
  - School
  - Kavel
  - Infrastructuur
  - Water
  - Opgaand groen
  - ⋯ Studiegebied

Karakteristieke graansilo aan het Apeldoorns kanaal

Meenseweg

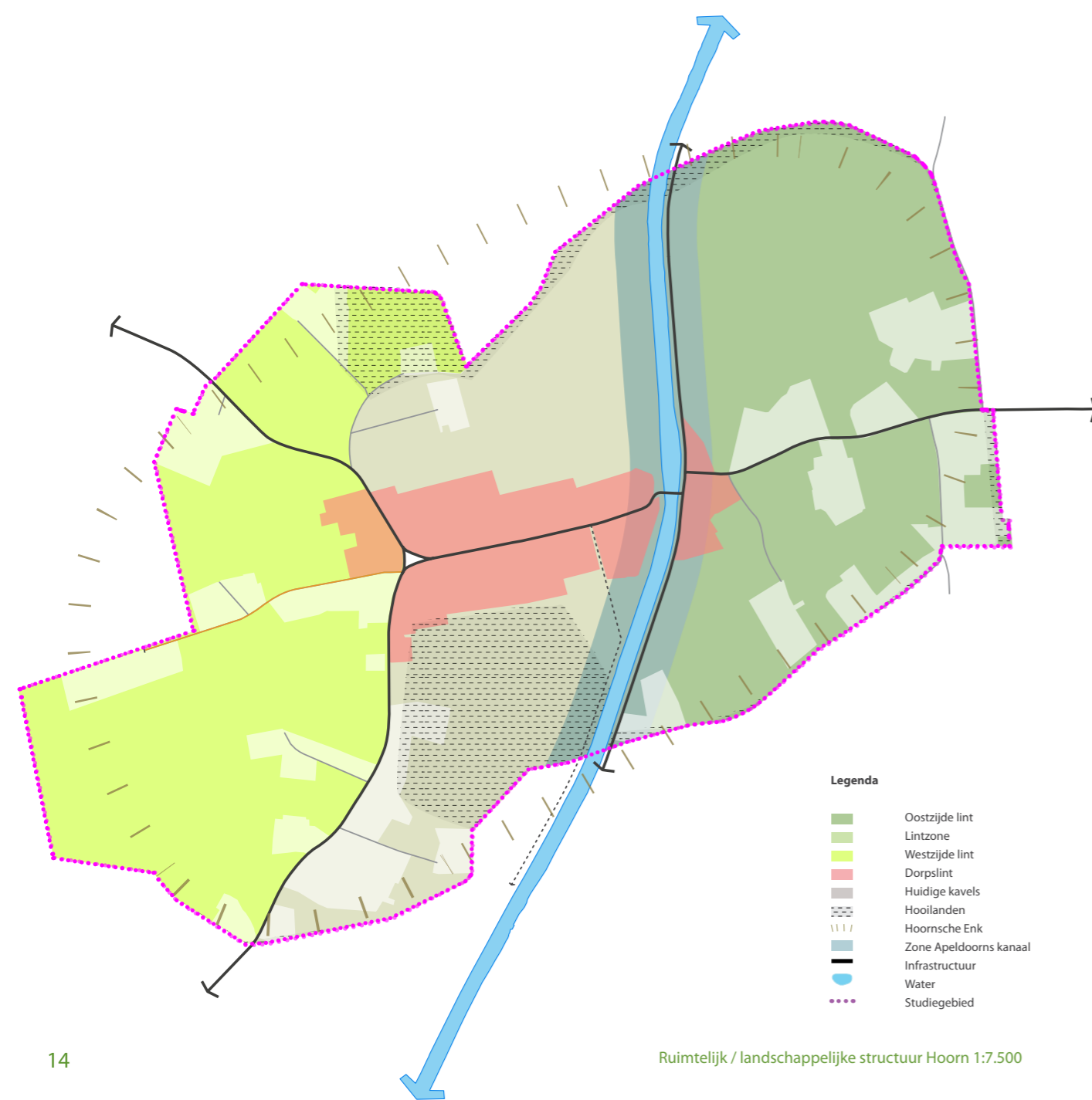

Beatrixweg

Vosbergerweg

Ruimtelijk / landschappelijke structuur Hoorn 1:7.500

2.4 Ruimtelijke analyse

Ruimtelijk/landschappelijk gezien valt het studiegebied onder te verdelen in drie deelgebieden;

- De Lintzone (inclusief het dorpslint en de oostzijde van het Apeldoorns kanaal)
- Oostzijde van het Lint (inclusief de westzijde van het Apeldoorns Kanaal)
- Westzijde van het Lint (inclusief de Vosbergerweg)

Het Apeldoorns kanaal en het dorpslint van Hoorn zijn structurerende elementen binnen deze zones.

Zichtlijnen en blikvelden

Beleving en zichtbaarheid vormen een onderdeel van de ruimtelijke analyse van het landschap. Vanaf de Vosbergerweg, Beatrixweg, Meenseweg en de weg langs het kanaal, liggen er zichtlijnen en doorzichten die de beleefbaarheid van het landschap bepalen. In deze visie worden zichtlijnen bepaald door (smalle) corridors tussen bebouwing of beplanting. Op deze manier wordt de passant een kort moment een zicht op het land achter de bebouwing of beplanting gegund. Kijkrichting en snelheid bepalen in hoge mate of de zichtlijn wordt opgemerkt. Zichtlijnen geven het landschap diepte en kunnen het contrast tussen besloten en open gebieden versterken. Met blikvelden worden in deze visie brede(re) open ruimten bedoeld, die voor een langere tijd en over een grotere afstand zicht op het landschap geven. Hoewel kijkrichting en snelheid ook hier van belang zijn, zijn deze aspecten niet doorslaggevend. Van groter belang is de afstand naar een obstakel; hoe kleiner

de afstand hoe beperkter het blikveld. Blikvelden maken dat een landschap weids is.

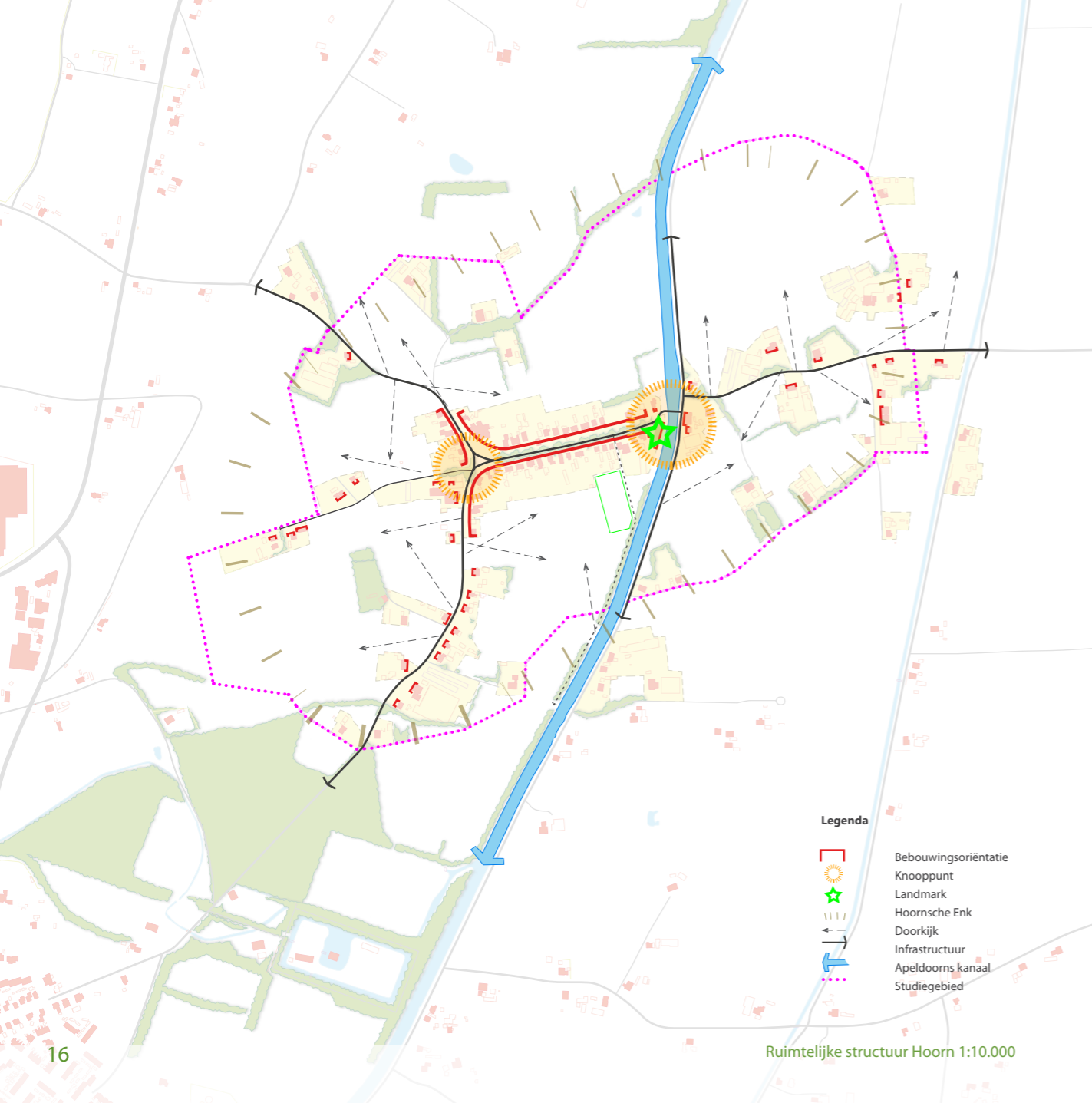
Apeldoorns kanaal

Het Apeldoorns kanaal vormt een opzichzelfstaand, relatief jong element in het landschap. De Kanaaldijk aan de oostzijde van het Apeldoorns kanaal vormt de route van Heerde naar Wapenveld. Van oorsprong is bebouwing nauwelijks aan het kanaal gesitueerd, met uitzondering van het knooppunt rondom de ophaalbrug. Op deze plek is aan de westzijde van het kanaal de karakteristieke graansilo gesitueerd. De silo is beeldbepalend voor het dorp en vormt samen met de ophaalbrug en de horecagelegenheid aan de oostzijde van het kanaal het oostelijke knooppunt van Hoorn (Knooppunt Hoorn). In de Toekomstvisie Heerde is deze locatie als 'blauw knooppunt' aangemerkt (zie bijlage 1). Ten noorden en zuiden van het knooppunt liggen tussen de verspreide bebouwing brede blikvelden op het agrarische gebied.

Lintzone Beatrixweg

Aan de westzijde van het Apeldoorns kanaal is het bebouwingslint aan de Beatrixweg ontstaan. Het lint is in een later stadium ontstaan dan omliggende bebouwing ten oosten en westen van het lint en vormt de verbinding tussen de twee agrarische gebieden. Het lint is opgespannen tussen twee knooppunten; enerzijds het knooppunt aan het Apeldoorns kanaal (Knooppunt Hoorn), anderzijds het westelijke knooppunt in de vorm van de kruising Beatrixweg – Vosbergerweg (Knooppunt Oosterbaan). De Beatrixweg buigt

Ruimtelijke structuur Hoorn 1:10.000

hier in noordelijke richting af naar het landelijk gebied en komt uit op de Veluwe. Het lint vormt in de huidige situatie de gevoelsmatige dorpskern van Hoorn. De weg heeft een besloten karakter, er zijn geen zichtlijnen en blikvelden op het achterliggende landschap. Ook aan de beide uiteinden van het lint is het zicht op het landschap beperkt. De weg wordt aan weerszijden begeleid door een forse bomenrij met daarachter hoofdzakelijk vrijstaande bebouwing. Het onbebouwde land direct ten noorden en zuiden van het lint is van oudsher in gebruik geweest als akkerland, met aan de randen hakhout en op de lagere delen weilanden.

Oostzijde lint

In het verlengde van de Beatrixweg ligt de Meenseweg, de historische route in oostelijke richting. De Meenseweg ontsluit een deel van het weteringengebied en loopt via Wolbert naar Wapenveld. De oostzijde van het studiegebied is van oudsher een agrarisch werklandschap, waar bebouwing is geconcentreerd op boerenerven die verspreid zijn gesitueerd op de dekzandrug. Het verkavelingspatroon is een historisch gegroeide blokverkaveling. Ten oosten van het studiegebied is het verkavelingspatroon duidelijk meer planmatig. Op het deel van de enk aan de noordzijde van de Meenseweg is de bebouwing is gesitueerd aan de zuidrand, georiënteerd op de Meenseweg en op de doodlopende Brandweg richting het noorden. Deze weg is een historische route. De bouwlanden op de enk en het weidegebied ten noorden ervan zijn onbebouwd. De boerderijen aan de zuidkant van de Meenseweg zijn georiënteerd op historische landelijke

Graansilo op de kop van het lint

Kruising Beatrixweg - Vosbergerweg

Beatrixweg

Vosbergerweg

Zichtlijnen huidige situatie Hoorn 1:5.000

routes die deels niet meer aanwezig zijn als doorlopende route (zie historische kaart op pagina 7). De grens van het studiegebied volgt zoveel mogelijk deze historische routes. Zichtlijnen in noordelijke richting vanaf de Meenseweg tussen de agrarische erven door naar onbebouwde deel van de enk zorgen voor een ruimtelijk contrast. In zuidelijke richting bakenen enkele singels en de erfbepanting van een boerderij kleinere blikvelden af.

Westzijde lint

Ten westen van de Beatrixweg is het landschap van oudsher in gebruik als akkerland. Het deel van de enk ten westen van de Vosbergerweg is van oudsher nauwelijks bebouwd, maar doordat er in loop van tijd woningen aan het agrarische landschap zijn toegevoegd, onder andere aan de Singelweg, zijn de contrasten tussen besloten en open hier minder sterk. Het bosje, de erfbepanting en het gebruik van de gronden als boomkwekerij dragen hieraan bij. Enkele lange zichtlijnen vanaf de Vosbergerweg en de Singelweg zorgen ervoor dat de bolling van de Hoornsche Enk zichtbaar is. Het bos van het landgoed Vosbergen vormt hiervoor de achtergrond. In de huidige situatie ligt het accent meer op wonen dan op de agrarische sector.

Vosbergerweg

De Vosbergerweg verbindt Hoorn met het landgoed Vosbergen en Heerde. De weg vormt de overgang tussen het ten westen gelegen essenlandschap en het lager gelegen hooiland aan de oostzijde. Gevoelsmatig behoort de Vosber-

gerweg tot het buitengebied, gekenmerkt door verspreide bebouwing, zichtlijnen en doorzichten. Vlak voor de entree tot het dorp ligt er een breed blikveld op de achterkant van de bebouwing aan de Beatrixweg, het evenemententerrein en het coöperatiegebouw.

2.5 Kwaliteiten

Op basis van de voorgaande paragrafen kunnen de volgende gebiedskwaliteiten voor het studiegebied benoemd worden;

- Landelijke, kleinschalige ligging met kenmerkende bebouwingsstructuur.
- Ligging aan het Apeldoorns Kanaal
- Herkenbaar en zichtbaar landschap, aanwezig relief en zichtbare enken ten westen en noordoosten van de kern.
- Door de bestaande blikvelden en zichtlijnen bestaat er een hechte relatie met het omliggende landschap
- Contrast tussen het compacte lint gelegen tussen de twee knooppunten en het omliggende open landschap.
- Aanwezige cultuurhistorie (o.a. coöperatiegebouw, cafe De Brug, het Apeldoorns Kanaal, de wegenstructuur, oude bomen)

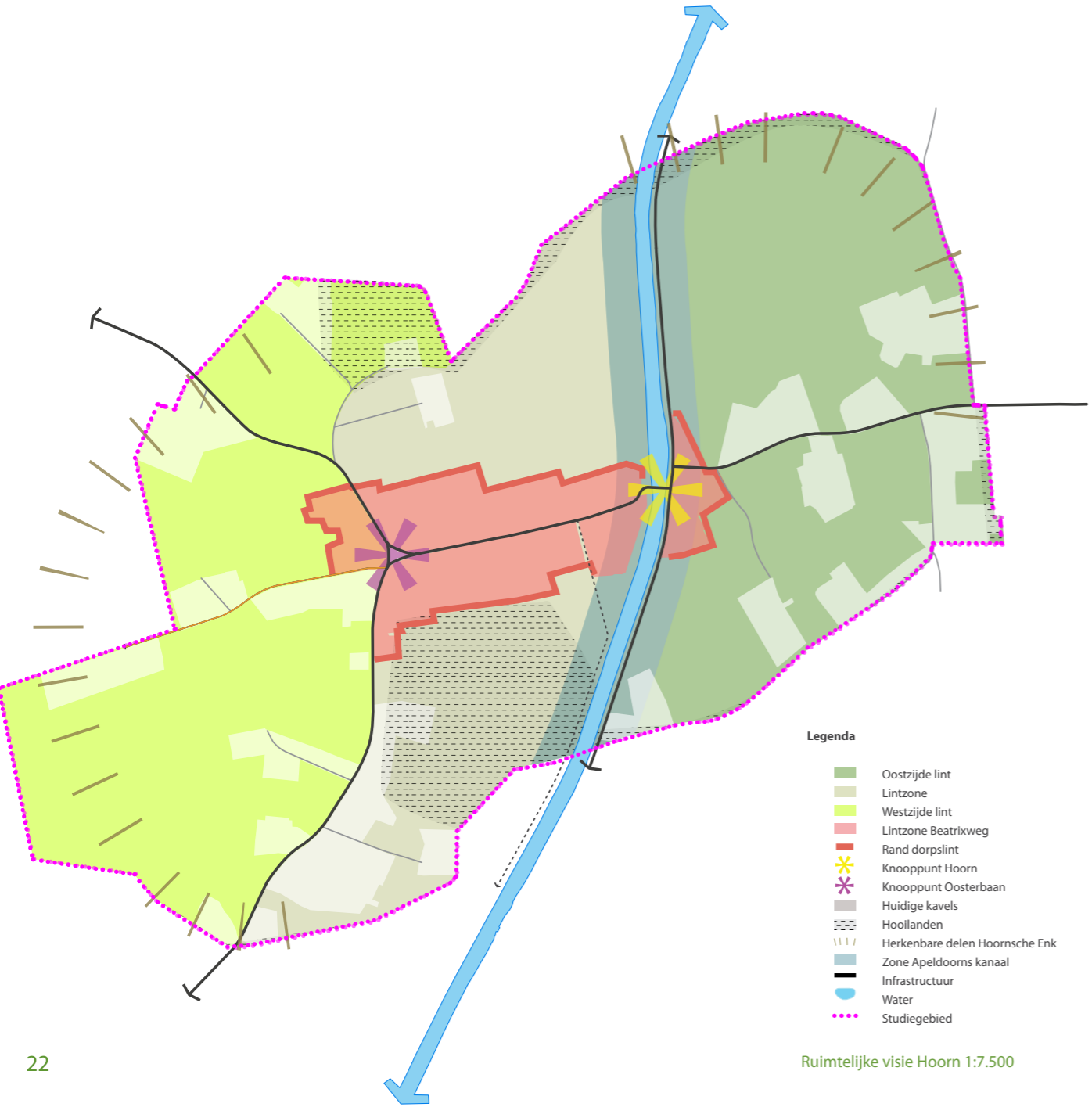

Op basis van de beleidsinventarisatie (zie bijlage) en gebiedsanalyse in de vorige hoofdstukken wordt in dit hoofdstuk een ontwikkelingsvisie beschreven voor Hoorn. Er worden principes geformuleerd voor nieuwe ontwikkelingen in en om het dorp. In paragraaf 3.1 wordt de algemene visie beschreven. In de daar op volgende paragrafen worden de verschillende deelgebieden beschreven en worden per deelgebied uitgangspunten geformuleerd. Paragraaf 3.2 beschrijft de ontwikkelingsmogelijkheden van de Lintzone Beatrixweg en de Kanaalzone. Vervolgens wordt in paragraaf 3.3 het deelgebied 'Oostzijde lint' en in paragraaf 3.4 'Westzijde lint en Vosbergerweg' beschreven. Het 'Knooppunt Hoorn' en 'Knooppunt Oosterbaan' worden achtereenvolgens in paragraaf 3.5 en 3.6 beschreven.

3. Stedenbouwkundige visie

Ruimtelijke visie Hoorn 1:7.500

3.1 Ontwikkelingsvisie

In deze paragraaf wordt de algemene visie beschreven. In de volgende paragrafen worden per deelgebied specifieke uitgangspunten geformuleerd die in combinatie met de visiekaart de ontwikkelingsvisie voor Hoorn en omgeving vormen.

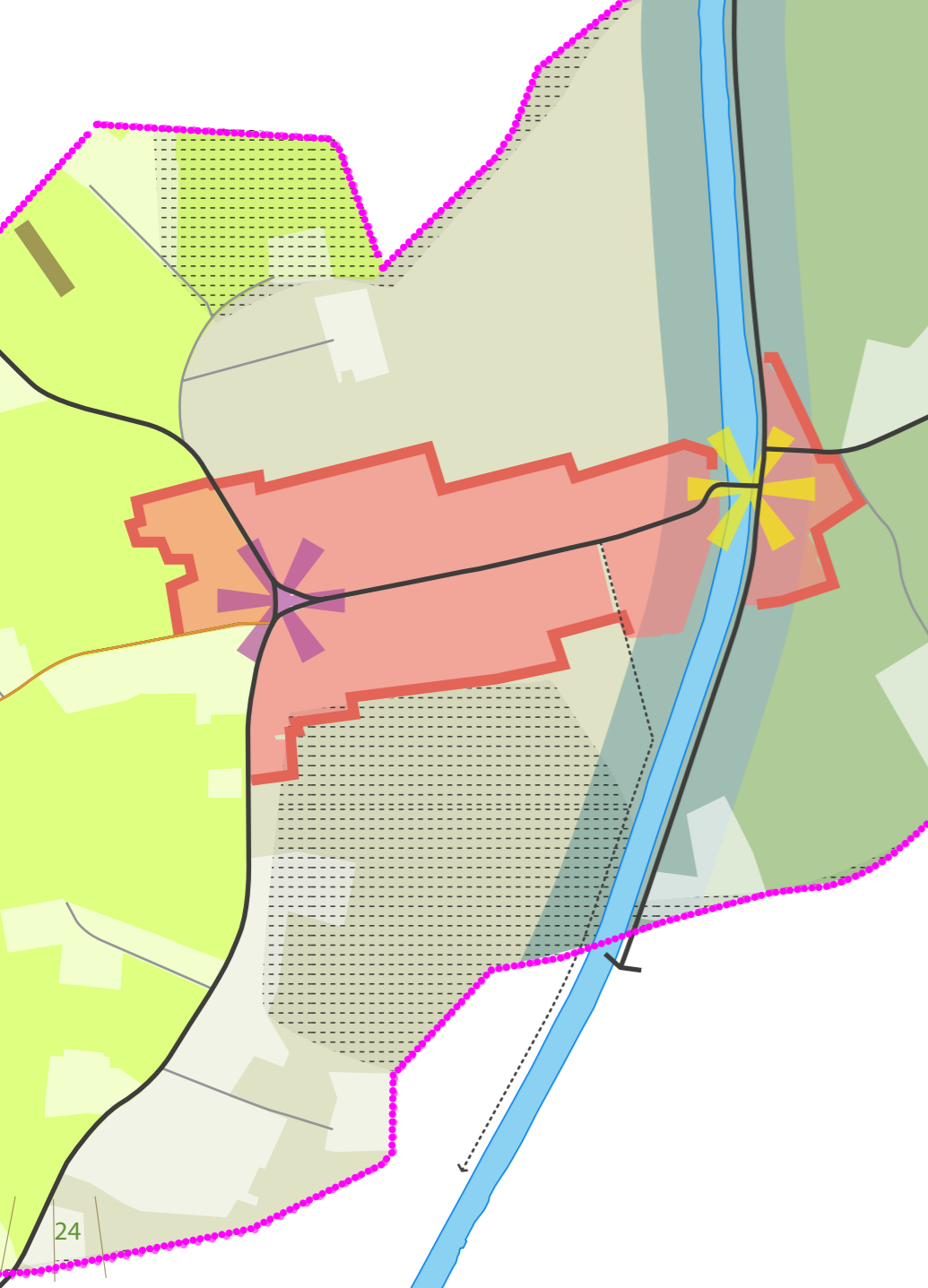
Landschap

Hoorn wordt gekenmerkt door de landelijke, kleinschalige ligging, waarbij de relatie met het omliggende agrarische gebied sterk is. Het uitgangspunt bij nieuwe bouwinitiatieven is aansluiten bij en niet af doen aan de bestaande landschappelijke situatie en deze te versterken. Op provinciaal niveau is het studiegebied grotendeels aangegeven als 'zoekzone landschappelijke versterking', waar functieverandering op beperkte schaal mogelijk is. Altijd is de bestaande karakteristiek van het landschap leidend bij herontwikkeling. Dit betekent dat moet worden aangesloten op de bestaande structuren, beplantingskarakteristieken, infrastructuur, zichtlijnen en blikvelden, erfcomposities, landschappelijke karakteristieken en elementen en deze worden versterkt. Toe te voegen bebouwing moet passend zijn bij de kwaliteiten van de omgeving. Het huidige beeld van het lint de Beatrixweg gelegen in het open landschap wordt geconserveerd, waarbij de knooppunten aan weerszijden worden versterkt. De knooppunten vormen de overgang naar het agrarische gebied. Op de knooppunten is ruimte voor ontwikkeling.

Functieverandering

Ontwikkelingen in het kader van functieverandering moeten de huidige, verrommelde erven doen opleven, het kampenlandschap versterken en het gebied een nieuwe impuls geven. Functieverandering kan incidenteel plaatsvinden en gebeurt in de vorm van erven, passend in het landschap. Nieuwe woningen worden ontworpen in de karakteristiek van een agrarisch erf, waarbij sprake is van hiërarchie tussen de gebouwen. Zowel traditionele als moderne architectuur is mogelijk. De compositie en landschappelijke inpassing van het erf staat voorop. Functieverandering is afhankelijk van particuliere initiatieven. Per geval wordt bekeken of het voorliggende plan tot voldoende kwaliteitsverbetering leidt. Voorliggende stedenbouwkundige visie voor Hoorn schrijft voor dat functieverandering slechts op bestaande erven kan plaatsvinden. Hiermee wordt aangesloten op de huidige karakteristiek van het landschap. Het landschap ten oosten van het dorpslint is agrarisch van karakter, ten westen van het dorpslint is deze functie grotendeels verdwenen en ligt de nadruk op wonen. In het gebied tussen de Vosbergerweg en het Apeldoorns kanaal geldt dat het beeld van het lint in het open landschap wordt geconserveerd.

- Legenda**
- Oostzijde lint
  - Lintzone
  - Westzijde lint
  - Lintzone Beatrixweg
  - Rand dorpslint
  - Knooppunt Hoorn
  - Knooppunt Oosterbaan
  - Huidige kavels
  - Hooilanden
  - Herkenbare delen Hoornsche Enk
  - Zone Apeldoorns kanaal
  - Infrastructuur
  - Water
  - Studiegebied

Oostzijde lint 1:5.000

3.2 Lintzone Beatrixweg en westelijke kanaalzone

Lintzone

De Beatrixweg bestaat uit het bebouwingslint opgespannen tussen de twee knooppunten. De Beatrixweg vormt de gevoelsmatige dorpskern van Hoorn. De weg heeft een besloten karakter, er zijn geen zichtlijnen en blikvelden op het achterliggende landschap. Ook aan de beide uiteinden van het lint is het zicht op het landschap beperkt. De knooppunten geven vorm aan deze uiteinden. Voor de dorpskern is in grote lijnen te zeggen dat de ontwikkelingen plaatsvinden rondom de knooppunten en het bestaande beeld van het bebouwingslint in het landschap moet worden geconserveerd. Van oorsprong zijn de gronden ten noorden en zuiden van het lint door de lagere ligging niet geschikt voor bebouwing en hebben hierdoor de functie van akker- en weideland. In deze visie wordt dit beeld geconserveerd; nieuwe bebouwing in het open landschap wordt niet toegestaan.

Uitgangspunten Beatrixweg:

- Beeld van het lint in open landschap conserveren, bebouwing achter lint niet toegestaan;
- Geen bebouwing op de Hooilanden;
- Bebouwing is altijd georiënteerd op Beatrixweg;
- Knooppunten aan weerszijden van het lint vormen overgang naar agrarisch gebied;
- Knooppunt biedt ruimte voor kleinschalige ontwikkeling op het bestaande erf, of in zeer sterke relatie met het erf.
- Het voormalige schoolgebouw biedt mogelijkheid tot herontwikkeling.

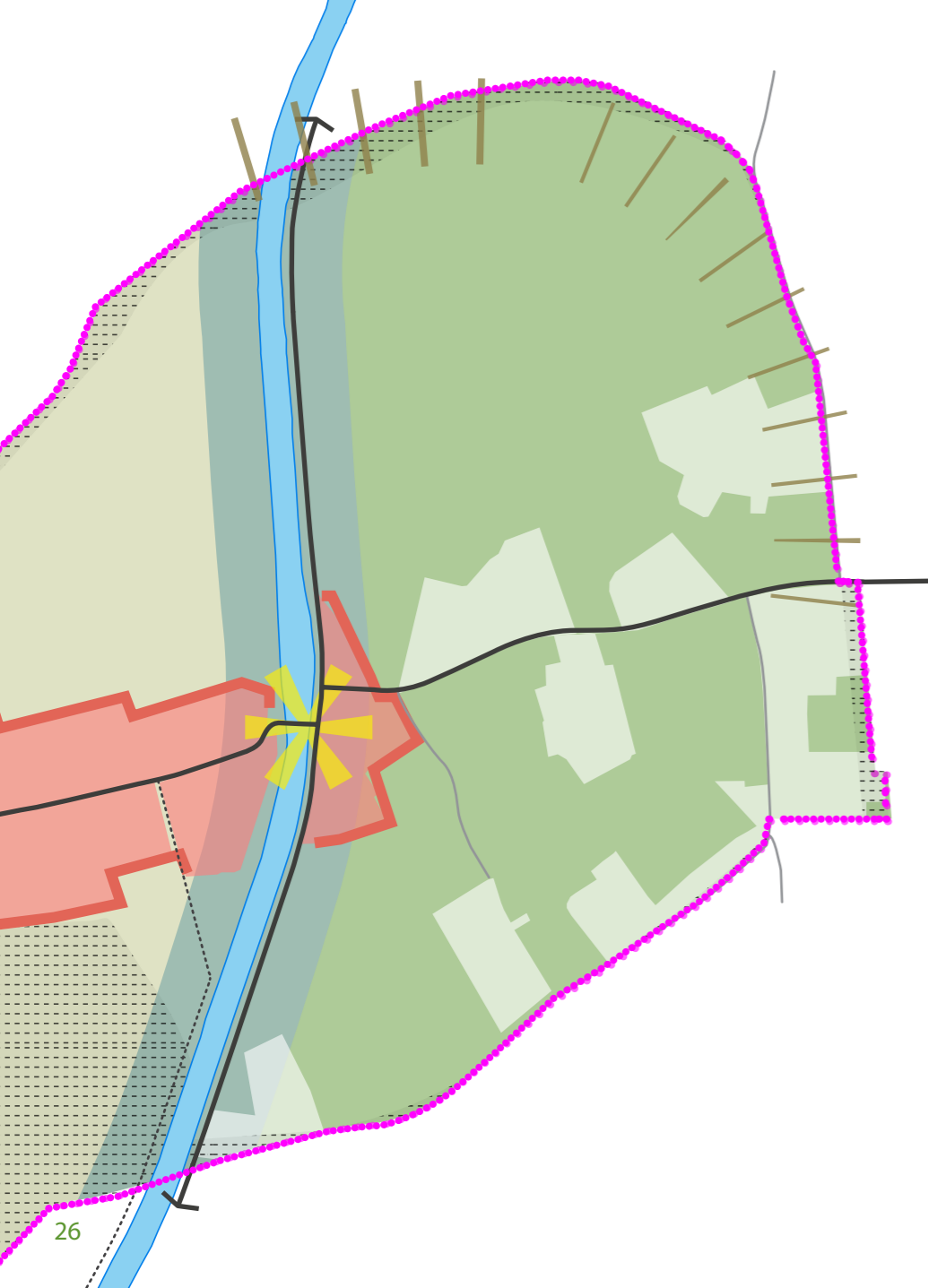
Westelijke kanaalzone

Het Apeldoorns kanaal is een opzichzelfstaand, functioneel element in het landschap. Bebouwing heeft zich nauwelijks aan het kanaal gesitueerd, de nadruk ligt op de functionele route Heerde-Wapenveld. Het bestaande karakter van een functionele lijn in het landschap wordt geconserveerd, nieuwe bebouwing direct aan het kanaal past niet in de stedenbouwkundige visie van Hoorn. Hiermee wordt aangesloten op de Structuurvisie Heerde, waar woningen aan het Apeldoorns kanaal slechts worden toegestaan als er sprake is van functieverandering. Daarnaast zijn ontwikkelingen mogelijk op de plek waar het Apeldoorns Kanaal het dorpslint van Hoorn kruist. Deze locatie is als 'blauw knooppunt' aangemerkt in de Toekomstvisie Heerde; er wordt een kleinschalige recreatieve ontwikkeling voorzien, versterkt door enkele dienstwoningen.

Principes Westzijde Kanaalzone:

- Nieuwe woningen aan het Apeldoorns kanaal zijn niet toegestaan.
- Voor de mogelijkheden op het knooppunt wordt verwezen naar paragraaf 3.5);

Legenda

- Oostzijde lint
- Lintzone
- Westzijde lint
- Lintzone Beatrixweg
- Rand dorpslint
- ✱ Knooppunt Hoorn
- ✱ Knooppunt Oosterbaan
- Huidige kavels
- Hooilanden
- Herkenbare delen Hoornsche Enk
- Zone Apeldoorns kanaal
- Infrastructuur
- Water
- Studiegebied

Oostzijde lint 1:5.000

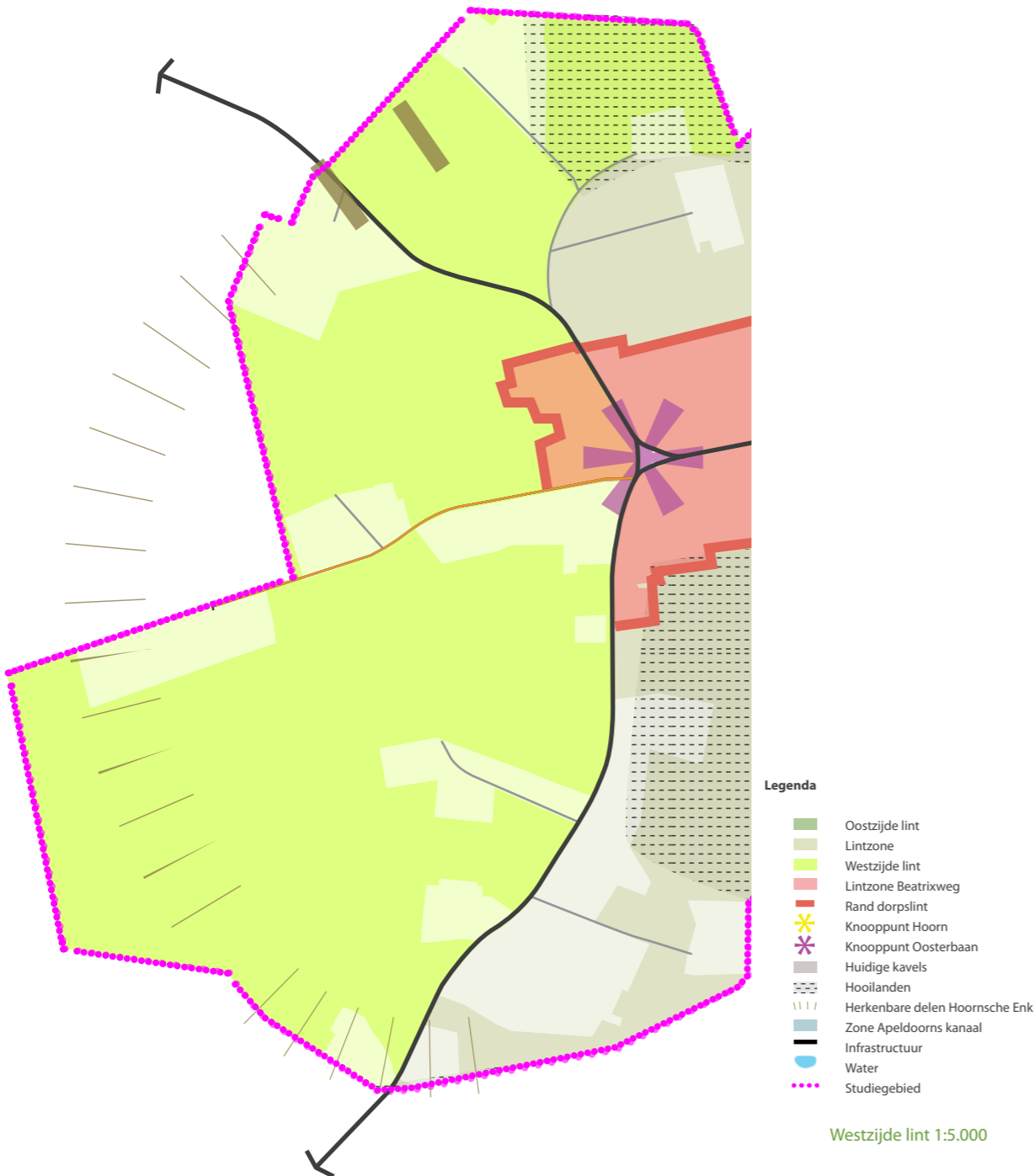
3.3 Oostzijde lint en oostelijke kanaalzone

De oostzijde van het studiegebied is van oudsher een agrarisch werklandschap, waar bebouwing is geconcentreerd op boerenerven die verspreid zijn gesitueerd op de dekzandrug. De erven zijn gesitueerd aan bestaande en inmiddels verdwenen landelijke routes. Gronden rondom de erven worden gebruikt als akker- en weideland. De historische én huidige agrarische karakteristiek van deze plek is leidraad voor nieuwe ontwikkelingen. Nieuwe bebouwing wordt in het kader van functieverandering in principe alleen toegestaan op de bestaande erven. Te allen tijde wordt de karakteristiek het bestaande agrarische landschap in stand gehouden.

Principes Oostzijde lint en oostelijke kanaalzone:

- Karakteristiek agrarisch landschap intact laten;
- Zichtlijnen en blikvelden vanaf Meenseweg intact houden;
- Functieverandering op bestaande erven is mogelijk;
- Voor de mogelijkheden op het knooppunt Hoorn wordt verwezen naar paragraaf 3.5);

3.4 Westzijde lint en Vosbergerweg

Westzijde lint

Het voormalige agrarische landschap ten westen van het dorpslint heeft in de tijd deels haar functie verloren. De es ten westen van de Vosbergerweg is in de tijd enigermate bebouwd en deels bebost. Vanaf het dorpslint is de bolling van de Hoornsche Enk nog deels zichtbaar. Bij een eventuele ontwikkeling is het uitgangspunt dat de zichtbaarheid van de es gehandhaafd blijft. In het deelgebied komen nog beperkt agrarische activiteiten meer voor, inmiddels ligt de nadruk op wonen. Het hoofduitgangspunt bij herontwikkeling is dat de bebouwing aansluit bij het voormalige agrarische en landelijke karakter van het deelgebied. Nieuwe bebouwing vindt plaats in de karakteristiek van het boerenerf (zie paragraaf 3.1). De bebouwing wordt als cluster geconcentreerd op een erf, dat wordt opgenomen in het bestaande landschappelijke beeld waarbij het beeld van de Hoornsche Enk wordt gehandhaafd.

Principes Westzijde lint:

- Aansluiten op landschappelijke karakteristiek;
- Oriëntatie op het landschap;
- Gebruik maken van huidige infrastructuur;
- Bestaand zicht op Hoornsche Enk conserveren
- Functieverandering op bestaande erven is mogelijk
- Voor mogelijkheden op het knooppunt Oosterbaan wordt verwezen naar paragraaf 3.6

Vosbergerweg

De Vosbergerweg is de verbinding van Hoorn met Heerde en vormt de overgang tussen het ten westen gelegen essenlandschap en het lager gelegen hooiland aan de oostzijde. Visueel en qua inrichting behoort de Vosbergerweg tot het buitengebied, gekenmerkt door verspreide bebouwing, zichtlijnen en doorzichten. De stedenbouwkundige visie is behoudend met betrekking tot de Vosbergerweg. Nieuwe kavels zijn niet wenselijk; in dat geval ontstaat een nieuw lint in het landschap, waarmee feitelijk de dorpskern en de bebouwde kom worden verlengd. Het bestaande beeld van de Beatrixweg afgerond door de knooppunten in het agrarische landschap is leidend. Een verlenging van dit lint is niet wenselijk, omdat daarmee het agrarische, landschappelijke karakter van het gebied wordt verstoord. Nieuwe ontwikkelingen in het kader van functieverandering zijn op bestaande erven wel toegestaan.

Principes Vosbergerweg:

- Geen nieuwe kavels aan Vosbergerweg;
- Functieverandering op huidig erf of op plaatsen waar solitaire veldschuren staan mogelijk;
- Doorzichten en blikvelden intact houden en versterken;
- Bebouwing met belangrijkste gevel oriënteren op omliggende landschap, zodat achterkant situaties worden vermeden.

3.5 Knoppunt Hoorn

Historie

De plek waar Hoorn 'zichtbaar' is vanaf de route Wapenveld-Heerde is het knoppunt rondom de Oost-Indische brug. De dorpskern van Hoorn is rond deze punt van de dekzandrug gevormd. Bebouwing is van oudsher niet georiënteerd op het kanaal, met uitzondering van deze plek. De horecagelegenheid 'De Brug' is al sinds 1882 aanwezig op deze locatie. Enkele tientallen jaren later is in fasen het huidige beeldbepalende coöperatiegebouw met graansilo gebouwd. Samen met de Oost-Indische brug typeren het coöperatiegebouw, het café en de karakteristieke schuren het beeld van Hoorn.

Ruimtelijke samenhang

De ruimtelijke samenhang in het Knoppunt Hoorn ligt vooral in de gezamenlijke oriëntatie van de gebouwen, maar zeker ook functies op het kanaal. Het Apeldoorns Kanaal is de belangrijkste drager van de identiteit van het knoppunt.

Legenda

- Hoofdgebouw (huidig)
- Bijgebouw (huidig)
- Huidige silo
- Beeldbepalende gevel
- Voormalig schoolgebouw; functieverandering naar wonen
- Kleinschalige woningbouwontwikkeling
- Semi-openbare ruimte tbv woonfunctie
- Openbare ruimte rondom woonfunctie
- Herontwikkeling beeldbepalende bebouwing
- Oriëntatie bebouwing
- Teruggiggende rooilijn
- Routing
- Eenduidige openbare ruimte
- Continuering houtwal
- Zichtlijn
- Openbare kades op de waterlijn
- Camperstandplaats / openbare functies

Voor het coöperatiegebouw en het café is deze oriëntatie op het water evident. De samenhang van het Knoppunt Hoorn is van belang voor de aantrekkelijkheid voor en de beleving van de gebruikers van de diverse routes die hier op dit knoppunt over land en water bij elkaar komen. Nieuwe ontwikkelingen ten dienste van deze routes, zoals hergebruik van het coöperatiegebouw en de karakteristieke schuren ten zuiden van het café dienen deze oriëntatie op een terughoudende wijze te versterken. Ook woningbouw behoort tot de ontwikkelingsmogelijkheden.

Nieuwe bebouwing

De ruimtelijke structuur van Hoorn kan worden versterkt door het Knoppunt Hoorn verder te ontwikkelen. Ten zuiden van het coöperatiegebouw is na sloop van de bedrijfsgebouwen ruimte voor een aantal woningen. De woningen worden ontsloten vanaf de Beatrixweg langs het coöperatiegebouw en/of de voormalige school. De hoofdorïentatie van de bebouwing is gericht op het kanaal. De nieuwbouw langs de hooilanden is hieraan ondergeschikt zijn en is lager qua bouwhoogte en laat ruimte voor doorzichten het gebied in.

De in de WOII opgeblazen Oost-Indische brug, op de achtergrond Café de Brug

Knooppunt Hoorn, huidige situatie
gezien vanaf westzijde kanaaloever, zie ook voorblad

Voorkomen moet worden dat er gezien vanaf de Vosbergerweg een 'muur' van bebouwing ontstaat. De ontwikkeling krijgt een alzijdige oriëntatie en achterkantsituaties worden voorkomen. Aan het Apeldoorns Kanaal ligt de bebouwing enkele meters achter de gevellijn van het coöperatiegebouw. Daarnaast dient er voldoende samenhang te blijven tussen de nieuwbouw en het coöperatiegebouw. Nieuwbouw vindt plaats in de gedachte van rood voor rood. De nieuwe volumes refereren aan de oude industriële bebouwing en vormen een eenheid met het coöperatiegebouw. De bouwhoogte van de nieuwe woningen is lager dan de hoogte van het gepleisterde deel van de vleugel van het coöperatiegebouw, die parallel aan het kanaal richting de brug loopt. De vorm van de nieuwe bebouwing langs het kanaal antwoordt op de vormgeving van het coöperatiegebouw, zodat een relatie met het industrieel verleden wordt gelegd. De oriëntatie van de nieuwe bebouwing is op het Kanaal gericht. Het coöperatiegebouw is een langgerekt, horizontaal, gebouw met verticale accenten in zowel het volume als de uitwerking van de gevels. Het dak heeft een zeer flauwe helling. De teruggetrokken ligging van de nieuwbouw ten opzichte van het coöperatiegebouw wordt benadrukt door de bomenrij langs het kanaal door te trekken richting het coöperatiegebouw en voor de woningen te verdunnen. De wederzijdse zichtrelatie tussen de woningen en het kanaal blijft dan zichtbaar, maar op deze manier wordt het karakteristieke beeld van het coöperatiegebouw aan het kanaal gewaarborgd en worden zichtlijnen vanaf de Kanaaldijk op het coöperatiegebouw in stand gehouden.

Laad- en losplaats

Aan de noordwestzijde van de brug ligt het braakliggend terrein waar een ander gebruik mogelijk is. Te denken valt aan een camperstandplaats en/of parkeerplaats voor de ontwikkelingen rondom de brug en/of een dagkampeerterrein. De relatie met het kanaal is onlosmakelijk.

Aanleg kades

De locatie biedt aan weerszijden van de brug en het kanaal mogelijkheden voor de realisatie van een kade met aanleggen in- en uitstapvoorzieningen, waaraan eventueel recreatieve activiteiten kunnen plaatsvinden. Door de kade op de bestaande waterlijn te realiseren ontstaat er meer ruimte tussen het water en de bebouwing.

Verkeerscirculatie

Voor een goede ontwikkeling van het knooppunt is het wenselijk de doorgaande verkeersfunctie op de Kanaaldijk ter plaatse van het knooppunt te ontmoedigen en de openbare ruimte als verblijfsgebied in te richten. De oost-west verbinding (Beatrixweg/Meenseweg) blijft gehandhaafd.

Openbare ruimte

De openbare ruimte aan alle zijden van de brug dient op een eenduidige wijze te worden ingericht om de ruimtelijke eenheid van het knooppunt te versterken. De aanleg van de kades is daar een goede aanleiding toe.

Inpassing nieuw erf, knooppunt Oosterbaan 1:2.000

3.6 Knooppunt Oosterbaan

Historie

De boerderij op dit knooppunt vormt samen met het Knooppunt Hoorn bij de brug de basis van de ontwikkeling van het lint van Hoorn. De oorspronkelijke boerderij dateert van voor 1800. De agrariër is voornemens zijn bedrijf te beëindigen, waardoor er ruimte vrijkomt voor woningbouw.

Ruimtelijke samenhang

Het Knooppunt Oosterbaan vormt de westelijke beëindiging van het lint. De herontwikkeling van het perceel Vosbergerweg 53-53a kan daarom niet los gezien worden van de bebouwing rondom het kruispunt. Het kruispunt Vosbergerweg, Singelweg, Beatrixweg vormt immers de overgang van het dorpslint naar het landelijk gebied ten westen van het dorp.

Nieuwe bebouwing

Nieuwe bebouwing wordt gerealiseerd als herontwikkeling van het oude erf en geassocieerd met het agrarische karakter.

Erfbebouwing

De vormen van de boerderij (nr. 53a) met het ernaast staande bijgebouw (nr. 53), en de schuur op de hoek dienen als beeldbepalende onderdelen van de historische bebouwing aan de Vosbergerweg te worden gehandhaafd. Gehele nieuwbouw is daarbij mogelijk, evenals enige verschuiving van de massa's om meer aantrekkelijke kavels te creëren.

Legenda

- Hoofdgebouw (huidig)
- Bijgebouw (huidig)
- Huidige schoolgebouw
- Kleinschalige woningbouwontwikkeling (nieuw erf)
- Oriëntatie hoofdbebouwing
- - - Terugliggende rooilijn
- Relatie groene ruimtes knooppunt
- Ruimtelijke relatie tussen nieuw erf en bestaande schoolgebouw
- Doorzichten landelijk gebied
- Oriëntatie op het landschap
- Versterken bomen langs Singelweg

Bedrijfsgebouwen

De overige te slopen bedrijfsgebouwen aan de Singelweg kunnen worden vervangen door nieuwbouw op en nabij het erf. Er dient nadrukkelijk sprake te zijn van een versterking van het erf. De massa van de boerderij dient daarbij beschouwd te worden als het hoofdgebouw en is bepalend voor de hiërarchie op het erf. De nieuwe gebouwen zijn te beschouwen als de bijgebouwen van de oorspronkelijke boerderij. Inpassing vindt met name plaats doordat het erf de overgang tussen het Knooppunt Oosterbaan en de Vosbergerweg benadrukt. De te slopen bedrijfsgebouwen aan de Vosbergerweg kunnen grofweg ter plaatse vervangen worden door kleinschalige woningbouw. De woningen daarbij moeten verder van de weg af gebouwd worden om lintvorming te voorkomen. Het doorzicht tussen de woningen door en zicht op de 'voorgevel' van de boerderij zijn daarbij van belang. De bestaande locaties zijn daarbij uitgangspunt, maar verschuiving is mogelijk.

Landschap

Het oorspronkelijke erf kan in deze situatie worden herontwikkeld met historische elementen als een boomgaard, een geriefhoutbosje, een boomweide en een vrij erf achter de deelszijde. Herstel van weg-begeleidende beplanting langs de Singelweg en de voormalige zijweg daarvan is gewenst om het besloten karakter van de akker weer te herstellen. De beeldbepalende bomen langs de Singelweg moeten gehandhaafd worden. Qua uitstraling sluit het erf aan op het agrarische karakter van het gebied. De bebouwing wordt als

cluster geconcentreerd op een erf in een landschappelijke setting.

De landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing van het erf is van belang voor de aansluiting op het karakter van het gebied. De doorzichten vanaf de huidige infrastructuur worden zo weinig mogelijk belemmerd en door een strategische plaatsing van het erf waar mogelijk versterkt. Er wordt aangesloten op bestaande infrastructuur zodat zo min mogelijk het bestaande landschap wordt aangetast. De landschappelijke inpassing wordt nagestreefd door gebiedseigen erfbeplanting toe te passen.

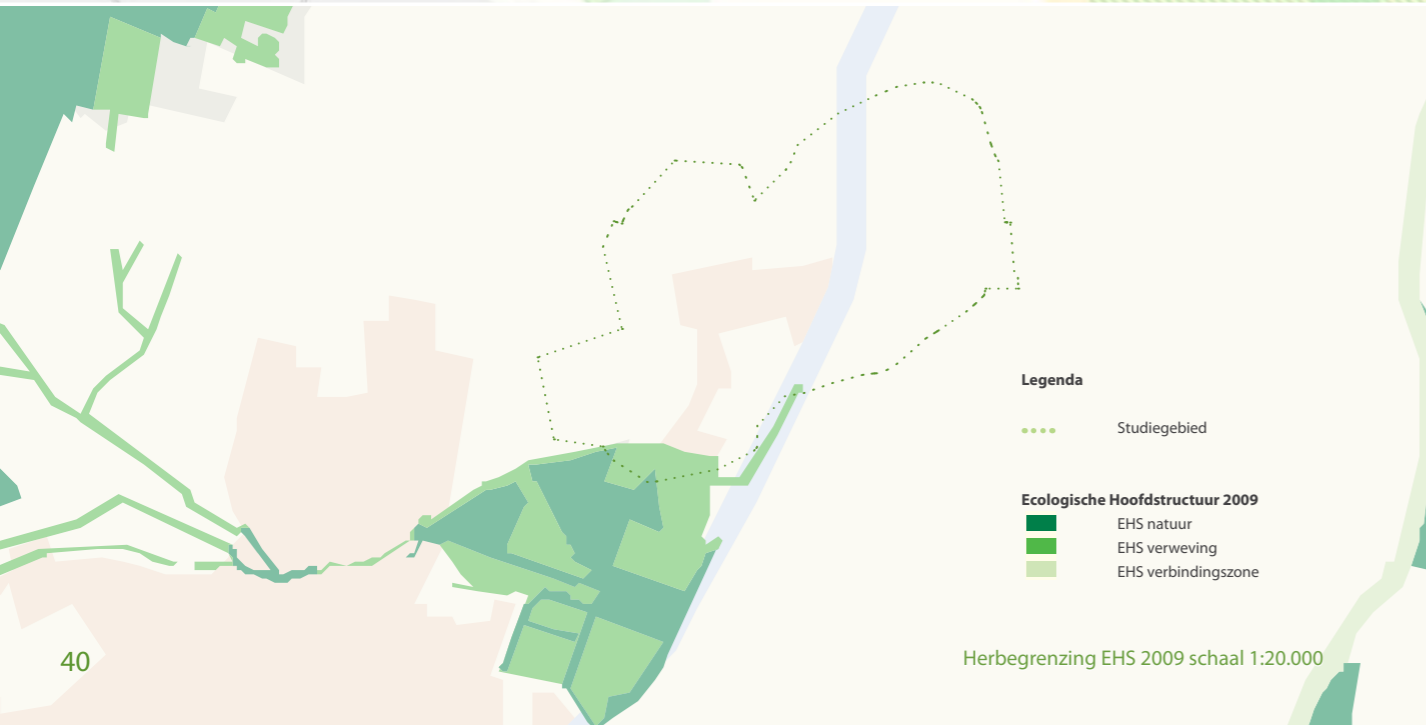
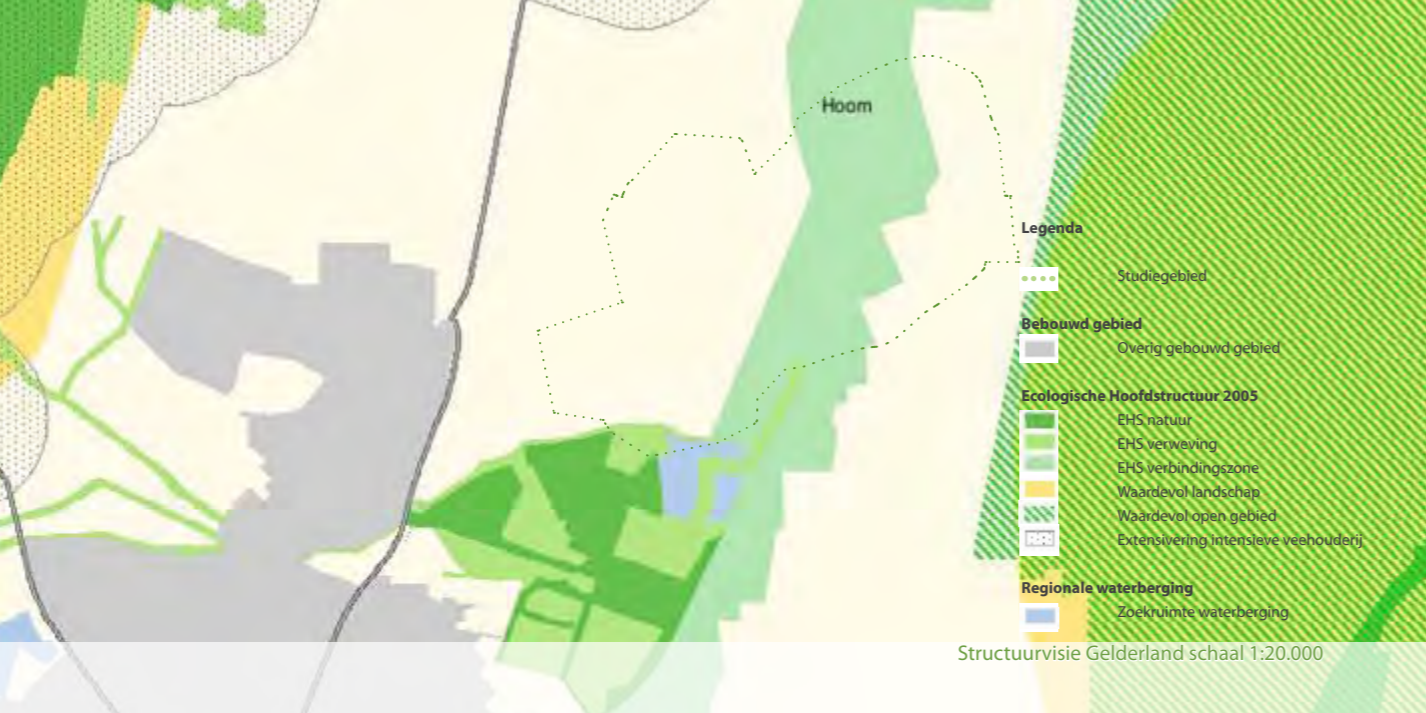

In deze bijlage wordt het relevante beleid voor de ontwikkeling van Hoorn beschreven. Aan bod komen de Structuurvisie Gelderland, het Landschapsontwikkelingsplan (LOP), de Toekomstvisie Heerde, de structuurvisie Heerde en de Ontwikkelingsvisie Apeldoorns kanaal.

Bijlage Beleidsparagraaf

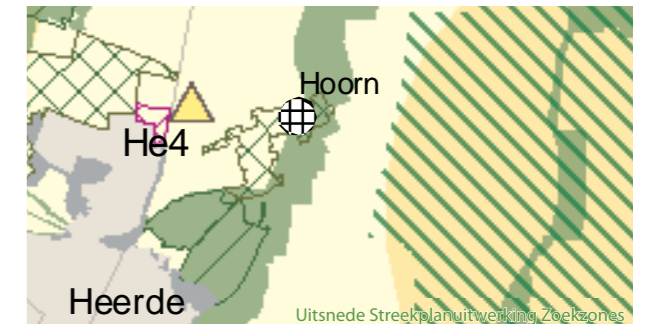

0.1 Structuurvisie Gelderland

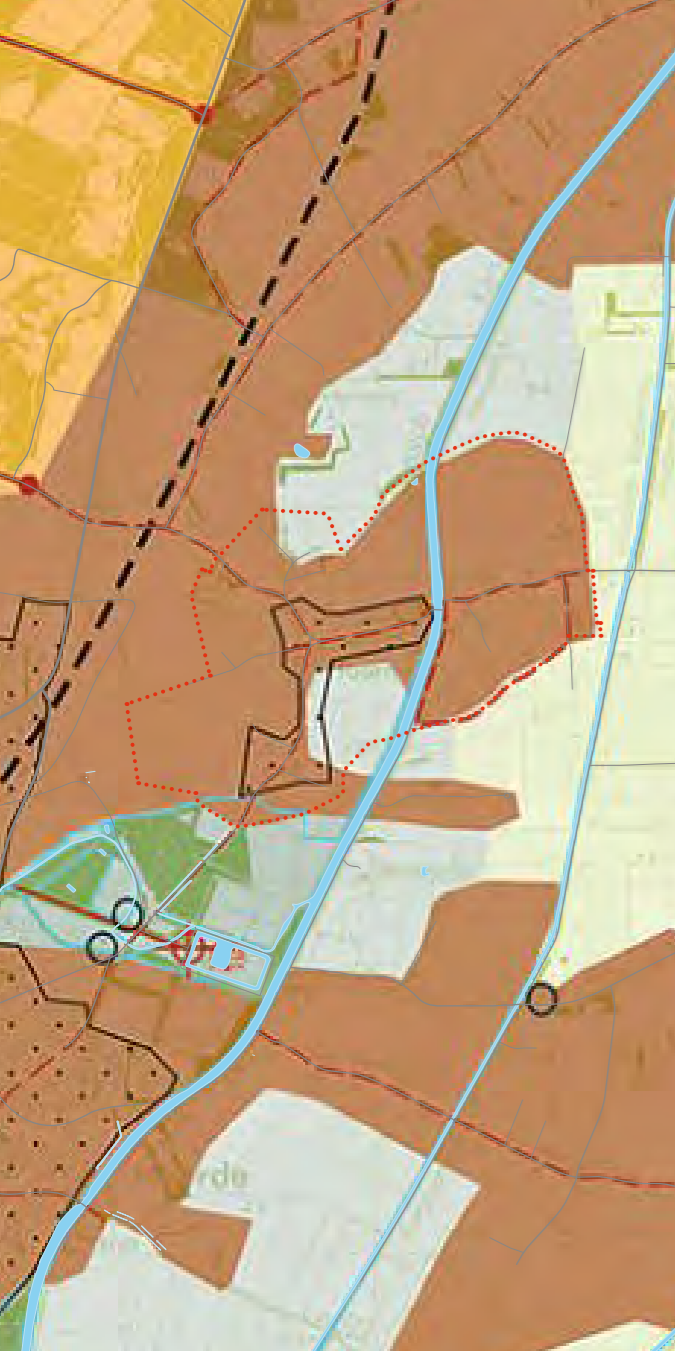
Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Streekplan 2005 de status van structuurvisie gekregen en op 2 maart 2011 is de daarbij behorende Ruimtelijke verordening Gelderland in werking getreden. In de structuurvisie wordt het motto van de Nota Ruimte 'decentraal wat kan, centraal wat moet' vertaald naar het provinciale niveau 'lokaal wat kan, provinciaal wat moet'. De structuurvisie kent een selectieve beleidsinzet op die zaken die van provinciaal belang zijn. Daarbij hoort een grotere beleidsvrijheid en eigen verantwoordelijkheid voor gemeenten voor die zaken die van lokaal belang zijn. De structuurvisie maakt onderscheid tussen de provinciale hoofdstructuur en het multifunctionele gebied. Voor het multifunctionele gebied geldt in het algemeen dat dit het domein is van de samenwerkende gemeenten en dat dit gebied een beperkte bemoeienis van de provincie kent. Ingevolge de bij de structuurvisie behorende Beleidskaart ruimtelijke structuur valt Hoorn binnen het gebied dat is aangeduid als het 'multifunctionele platteland'. Op deze kaart zijn de aan het Apeldoorns kanaal grenzende gronden aangegeven als ecologische verbindingzone, sinds de herbegrenzing in 2009 liggen deze gronden echter buiten de verbindingzone, Hoorn maakt deel uit van 'verspreide bebouwing' op de flanken van de Veluwe. In de structuurvisie wordt vastgesteld dat het regionale netwerk van de Noord-Veluwe bestaat uit grotere dorpen en kleine historische steden met een goed voorzieningenniveau en een levendige lokale economie. Het netwerk draagt bij aan een aantrekkelijk toeristisch-recreatief product.

Streekplanuitwerking Zoekzones

Als uitwerking van de structuurvisie zijn 'zoekzones voor stedelijke functies en landschappelijke versterking' vastgesteld. Voor de 'stedelijke' zoekzone moet gedacht worden aan gebieden ten behoeve van het wonen, werken en voorzieningen. Voor de 'landschappelijke' zoekzone gaat het om gebieden waar het landschap moet worden versterkt en waar op beperkte schaal woningen mogen worden gebouwd. Het is aan de regio en de gemeente om in de zoekzones concrete ontwikkelingen te accommoderen. Op de zoekzonekaart is Hoorn de aanduiding 'zoekzone kleine kernen' opgenomen (wit/zwart icoon). In deze zone hebben gemeenten de ruimte om in en rond kleine kernen maatwerkplannen te realiseren. Het gebied ten westen van het dorp is als 'zoekzone landschappelijke versterking' aangegeven (groene blokarcering). Deze zone is gelijk aan de bestemmingsplangrens van het vigerend bestemmingsplan (zie paragraaf 0.8). De voorliggende visie wordt beschouwd als uitwerking van de zoekzones.

0.2 Landschapontwikkelingsplan

De regio 'Van Veluwe tot IJssel' ligt bepaald niet in de luwte van landschappelijke veranderingen. Grote delen worden gekenmerkt door het van oorsprong kleinschalig agrarisch cultuurlandschap met een sterk verspreide bewoning. Buiten de dorpen en gehuchten komen er veel woningen en boerderijen in linten en zwermen voor. Die kleinschaligheid en dichte bewoning wringt vaak met de huidige wensen voor het gebruik. Schaalvergroting bij agrariërs leidt tot grotere agrarische bedrijfsgebouwen en rationele grote, rechte kavels. Vele agrarische bedrijven verdwijnen en in de vrijkomende schuren komen allerlei andere soorten bedrijven of, wat nog vaker voorkomt, de bedrijfsgebouwen worden gesloopt in ruil voor de bouw van een nieuwe woning. Door de autonome ontwikkeling van schaalvergroting en functiewijziging verandert de oorspronkelijke schaal en samenhang van het landschap. Het landschapontwikkelingsplan heeft drie doelstellingen. De eerste doelstelling is bij deze autonome ontwikkeling van het landschap sturen te op behoud en op ontwikkeling van landschappelijke samenhang, de ontstening van het buitengebied te stimuleren en de karakteristieke kenmerken van ons landschap ontwikkelen. De tweede doelstelling van het plan is het landschapsbelang in te brengen in alle ruimtelijke veranderingsprojecten in het gebied door een 'landschapskapstok' te bieden. De laatste doelstelling is gezamenlijk een structuur en een aanpak, om het goede landschap te maken te bepalen. De laatste doelstelling is het overkoepelende doel van het LOP en ook de belangrijkste reden om het op regionaal niveau aan te pakken.

Landschapontwikkelingsvisie

Als basis voor het LOP is een aantal algemene regels benoemd, die zijn gericht op het versterken of beschermen van algemeen erkende waarden van het landschap. De visie op de lage delen is vooral behoud gericht. In algemene zin wordt voor het landschap van Veluwe tot IJssel gestreefd naar:

- Het verhogen van het contrast tussen de hoge en lage delen van het gebied. Het hoog-laagpatroon is de belangrijkste drager van het landschap van de regio. In veel gevallen wordt het contrast versterkt door op de hoge delen meer nieuwe beplanting aan te brengen.
- Ontwikkeling van de landschappelijke kenmerken van de hoge, relatief besloten gronden. Het beleid is hier gericht op behoud en versterking van open akkers, paden, beplantingen, ontginningslijnen en op het gebied toegespitste manieren van bouwen.
- Versterking van cultuurhistorische kenmerken. Vaak houdt dat in dat door middel van beplantingsvoorstellen deze kenmerken zichtbaarder worden gemaakt.
- Versterking van ecologische waarden en biodiversiteit, door herstel van landschappelijke overgangen en bijbehorende systemen en beplanting.
- Het behouden van openheid binnen de lage gebiedsdelen.
- Het benoemen en beschermen van waardevolle open gebieden. Openheid is een zeer bijzondere maar ook kwetsbare landschapskwaliteit. Relatief open, waardevolle gebieden zijn onder andere delen van oude bouwlanden en dekzandruggen, delen van de natte heideontginningen,

de beekdalen, delen van het weteringengebied en de uiterwaarden.

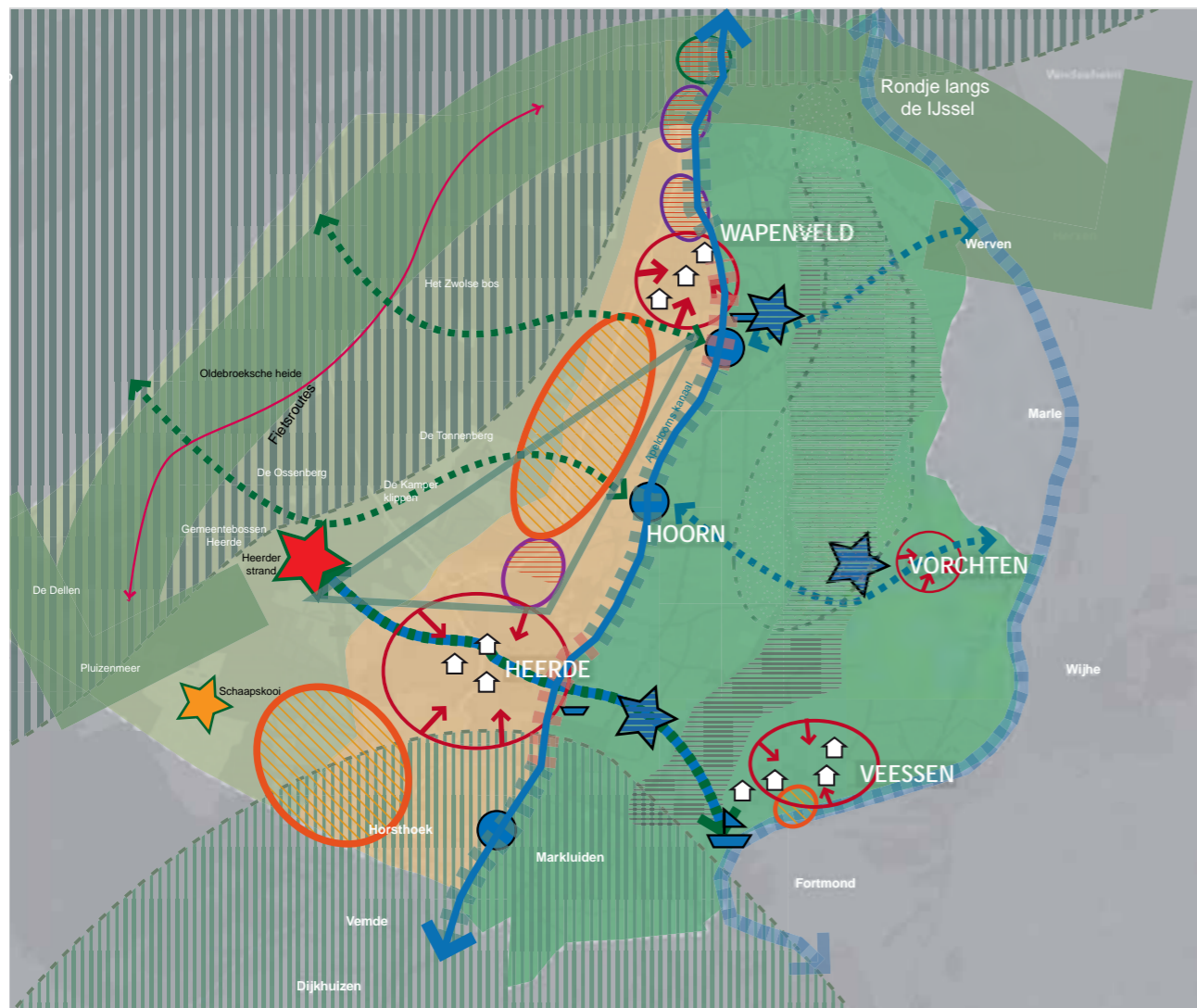
Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt gestreefd naar:

- Het aansluiten van ruimtelijke ontwikkelingen bij de visie op de verschillende landschapseenheden.

Een goed voorbeeld is vrijkomende agrarische bebouwing (of meer in het algemeen functieverandering), die met het gebouw en de inrichting van het erf aansluiting moet zoeken bij de kenmerken en inrichtingswensen van het betreffende gebied.

- Versterking van de karakteristieken van de bestaande landgoederenzones, door de aanleg van nieuwe landgoederen aansluitend bij de dijklandgoederen langs de Bandijk, de landgoederen op de zandopduikingen, de landgoederen op de overgang van dekzandrug naar beekdalen en de boslandgoederen op de Veluwe. Nieuwe landgoederen worden bij de genoemde plekken bij voorkeur ingezet ter verbetering van de landschapsstructuur.
- Het beter toegankelijk maken van het buitengebied. Deze meer algemene regels worden per landschapseenheid en waardevolle landschapselementen verder uitgewerkt.

Voor Hoorn zijn in ieder geval de landschapseenheden 'dekzandruggen en oude bouwlanden' en 'hooilanden' van belang. De waardevolle landschapselementen in de omgeving van Hoorn zijn 'oude wegen', met name ten oosten van de kern, en het Apeldoorns Kanaal.

Robuuste verbinding	Mogelijkheid tot concentratie sportvoorzieningen	Inbreidingsgebieden: opwaarderen kernen en wijken
Ecologische hoofdstructuur	Knooppunt blauw: waterknooppunt, horeca	Ontwikkelingskansen beperkte uitbreiding
Groene wig / Natte natuur	Jachthaven	Kleinschalig bedrijventerrein
Verbinding / routes	Passanthalven	Woonwerklandschap
Corridor Heerderstrand Veessen	IJssel, waterrecreatie	Transferium, Heerderstrand
Trekker:	Zone Apeldoorns Kanaal	Knooppunt
Agrarisch natuurgebied: weidevogel gebied	Zorg / wellness / recreatie	Hoogwatergeul

Toekomstvisie Heerde

0.3 Toekomstvisie Heerde

De toekomstvisie Heerde is een agenda voor de toekomst, een profilering van de gemeente in de regio. Voor de gemeente Heerde wordt ook in de toekomst het karakter voor een groot deel bepaald door de landschappelijke, natuurlijke en culturele waarden. Samen met het woonklimaat, ruimtelijke rust en variëteit en een goede ontsluiting ontstaat een goed vestigingsklimaat voor wonen, werken en recreatie.

De gemeentelijke ontwikkeling van Heerde wordt verdeeld in drie zones:

- Natuurlijkheid;
- Nieuwe zakelijkheid en gezondheid;
- Cultuur, natuur en voedselproductie.

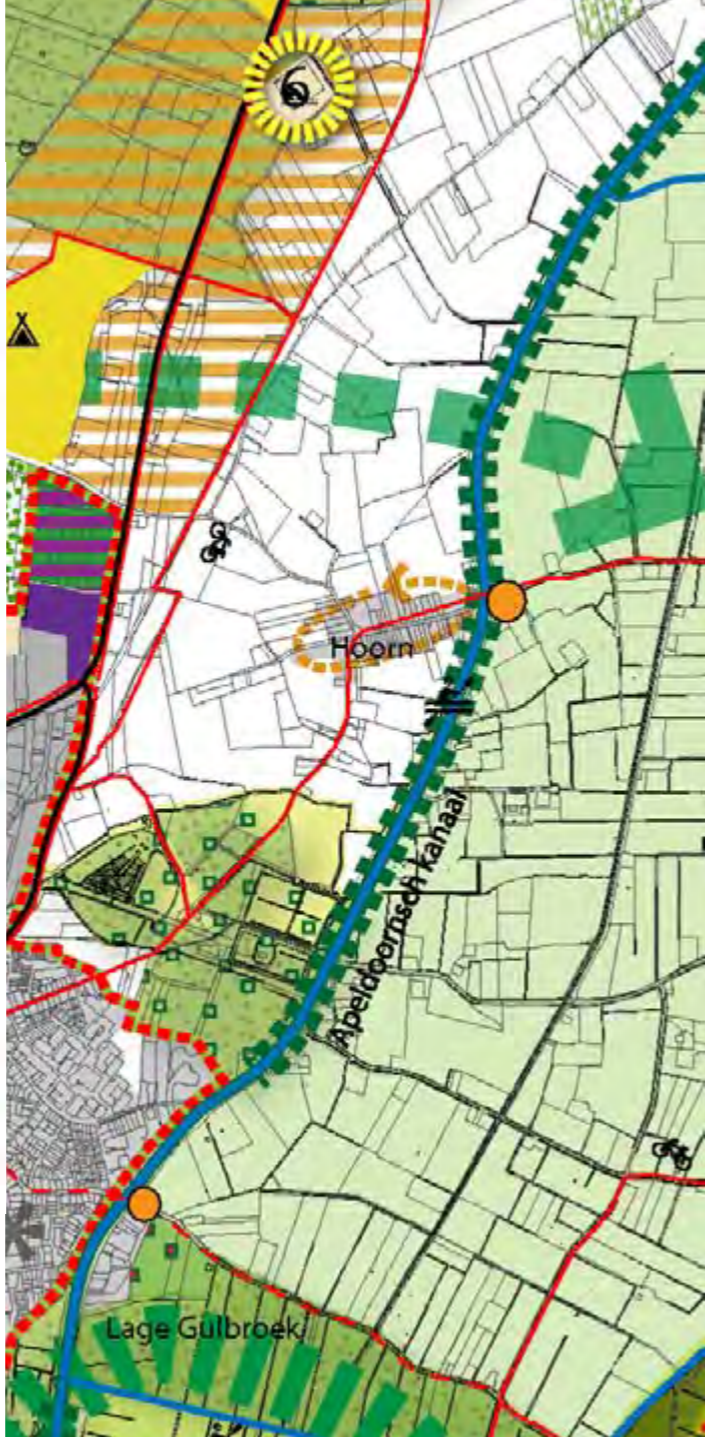
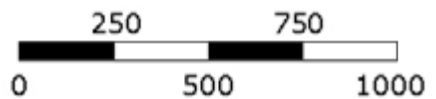
Voor Hoorn geldt zone 2: Nieuwe zakelijkheid en gezondheid. Deze zone vormt door zijn meer open landschap een belangrijke schakel in de overgang van de Veluwe naar de IJsselvallei. Het aanwezige groen is een belangrijke waarde. In deze zone bevinden zich op de flanken van de Veluwe de grote kernen van de gemeente. De zone beschikt over een divers landschap van enken, essen, kampen en morfologisch waardevolle gronden. Groene, open en gesloten bebouwde gebieden wisselen elkaar af. Ook bevinden zich in deze zone meer kleinschalige agrarische gebieden afgewisseld met landgoederen en bosgebieden. Hoorn heeft een landelijke ligging en heeft voornamelijk een woonfunctie. Er zijn weinig maatschappelijk en economische voorzieningen. De landelijke uitstraling is karakteristiek door de afwisseling van

openheid en bebouwing. Het landelijk wonen in deze zone is aantrekkelijk.

De aanwezige landgoederen geven een extra dimensie aan dit gebied. In Hoorn is het toegestaan om enige woningen toe te voegen binnen de kern, mits de locaties zich daarvoor lenen en de structuur van de kern niet wordt aangetast. Ook functieverandering is toegestaan. Uitbreiding van Hoorn is in principe niet gewenst. In paragraaf 0.4 worden de uitgangspunten voor Hoorn specifiek beschreven.

0.4 Structuurvisie Heerde

In deze paragraaf is samengevat wat de doorwerking is van de Structuurvisie Heerde voor het dorp Hoorn. Het gaat met name om zone 2, Nieuwe zakelijkheid en gezondheid. Verder wordt de zone Apeldoorns kanaal onderscheiden.

Zone Nieuwe zakelijkheid

De zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid ligt als een band in het midden van de gemeente Heerde tussen de zones Natuurlijkheid en Cultuur, natuur en voedselproductie. De zone loopt van het noorden van Wapenveld tot het zuiden van Heerde. Het is een zone waarin zowel wonen, werken, recreatie en zorg als natuur en groen een plek hebben. Kortom een dynamisch gebied dat zich verder kan ontwikkelen, maar met respect voor omliggende functies.

Kenmerken en waarden

De zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid vormt door zijn meer open landschap een belangrijke schakel in de overgang van de Veluwe naar de IJsselvallei. Het aanwezige groen is een belangrijke waarde. In deze zone bevinden zich op de flanken van de Veluwe de grote kernen van de gemeente: Heerde en Wapenveld. De zone beschikt over een divers landschap van enken, essen, kampen en morfologisch waardevolle gronden. Groene, open en gesloten bebouwde gebieden wisselen elkaar af. Ook bevinden zich in deze zone meer kleinschalige agrarische gebieden afgewisseld met enkele landgoederen en bosgebieden. De dorpen Heerde, Wapenveld en Hoorn hebben elk een heel eigen karakter en

dynamiek. Ze zijn gelegen in een groene omgeving en goed ontsloten door hun ligging aan of nabij de dorpenweg en in de nabijheid van de A50. De dorpen bieden een goede en veilige woonomgeving met een groot aantal voorzieningen. Het centrum van Heerde heeft een gevarieerd winkelbestand. De kern Hoorn heeft een landelijke ligging en heeft voornamelijk een woonfunctie. Hier bevinden zich weinig maatschappelijk en economische voorzieningen. De landelijke uitstraling is karakteristiek door de afwisseling van openheid en bebouwing. Het landelijk wonen in deze zone is aantrekkelijk. De aanwezige landgoederen geven een extra dimensie aan dit gebied.

Beleid en ontwikkelingen

De nadruk in de ontwikkelingen binnen de zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid ligt met name in het verbeteren van de aantrekkelijkheid van de zone als woon, werk en leefgebied met respect voor de omgeving. De zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid is een gebied met een hoge economische activiteit, waarin veel functies naast elkaar bestaan. Essentie is dat het gebied aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Dit vereist een zorgvuldige benadering van het gebied, waarbij de landschappelijke inpassing van de verschillende functies een belangrijke randvoorwaarde is. Het gaat hierbij niet alleen om de inpassing van individuele ontwikkelingen, maar ook om de aansluiting van het landschap op de gebouwde omgeving, met name ter plaatse van de beeldbepalende bebouwde randen. Hier wordt aandacht besteed aan de overgangen

tussen bebouwd en onbebouwd. Resultaat is een zone die zich als geheel ontwikkelt tot een groen woon-, werk- en leerlandschap.

Natuur en landschap

Binnen de zone moeten groene structuren gehandhaafd en versterkt worden. Het LOP vormt hiervoor de basis. De zoekzones voor landschapsversterking hebben prioriteit.

De enken, essen en kampen moeten met de bestaande geomorfologische waarden in stand blijven. De ontwikkeling van nieuwe functies is echter wel toegestaan, zoals nieuwe landgoederen. De gemeente zet zich in om de agrarische functie in het gebied zichtbaar te houden.

In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) staan voor oude bouwlanden en dekzandruggen binnen deze zone de volgende opgaven geformuleerd:

- Landschappelijke versterking van de overgang van oude bouwlanden;
- Stimuleren van akkerbouw op de oude enken;
- Herstel van verdwenen onverharde paden;
- Aanplant van bomen langs dreven en wegen;
- Versterken landgoederenzone/ontwikkeling nieuwe landgoederen;
- Landschappelijke versterking rondom agrarische bedrijven door opzetten en uitvoeren Dorpen in het Groenprojecten en vergelijkbare initiatieven;
- Stimuleren aanleg landschapselementen (waaronder knotbomen, hagen, singels, solitaire bomen, vlechthekken,

hakhout) zo mogelijk op basis van genenbank;

- Stimuleren versterken bestaande landschapselementen;
- Stimuleren van particuliere aanleg en onderhoud van landschapselementen.

Wonen in Hoorn

In Hoorn is het toegestaan om enige woningen toe te voegen binnen de kern, mits de locaties zich daarvoor lenen en de structuur van de kern niet wordt aangetast. Ook functieverandering is toegestaan. Planmatige uitbreiding van de kern Hoorn is in principe niet gewenst.

Economie

Economie bestaat binnen de zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid uit verschillende facetten die in deze paragraaf aan de orde komen.

Zone Apeldoorns Kanaal

Het Apeldoorns Kanaal is gelegen binnen de zone Nieuwe zakelijkheid en gezondheid. Het Apeldoorns Kanaal met aan weerszijden een zone van circa 100 meter is een waardevolle cultuurhistorische structuur in de gemeente Heerde. In de 19e eeuw is het Apeldoorns Kanaal gegraven met als doel de oostelijke Veluwe economisch beter te ontsluiten via de IJssel. Het kanaal ligt op de overgang van de Veluwe naar dekzandgebieden en volgt vrij nauwkeurig de rand van de Veluwe. Het kanaal heeft een belangrijke afwaterende functie voor de Veluwe. De strakke waterlijn met één – of tweezijdige bomenrijen, bruggen en brugwachtershuisjes

heeft een hoge cultuurhistorische waarde en vormt een herkenbaar element in het landschap. Het heeft een belangrijke rol bij de beleving van de overgang tussen Veluwemassief en IJsselvallei. Het Apeldoorns Kanaal vormt een verbinding tussen de gemeente Heerde en de gemeenten Epe en Hattem. De landschappelijke waarde van het kanaal is groot. De combinatie van groen en (historisch) gebouwde elementen is de essentie daarvan. Het Apeldoorns Kanaal verbindt de kernen Heerde, Hoorn en Wapenveld via een natte route. Ook enkele buurtschappen en landgoederen zijn aan deze route gelegen. Het Apeldoorns Kanaal is met de naastgelegen Grift ook het eindpunt van een aantal beken en sprengen.

Beleid en ontwikkeling rond het Apeldoorns Kanaal

De gemeente Heerde wil het Apeldoorns Kanaal ontwikkelen tot een lint waarin de cultuurhistorische, recreatieve, natuurlijke en economische functies van het kanaal met de daarbij behorende randzones optimaal met elkaar worden gecombineerd. Het biedt in dat kader veel ontwikkelingsmogelijkheden, met name op knooppunten waar routes elkaar kruisen. De kwaliteiten van het kanaal en de knooppunten moeten bij ontwikkelingen benut worden.

Natuur en landschap

In het zuiden maakt de westelijke oever van het Apeldoorns Kanaal met het gebied van de Grift deel uit van de ecologische zone Wisselse Poort. In het noorden wordt de Hat-

temerpoort gefaciliteerd. Het huidig afwisselende karakter rond het Apeldoorns Kanaal van water, opgaand groen, open gebieden en bebouwing van het kanaal met zijn oevers moet behouden blijven en waar mogelijk versterkt worden. Ook cultuurhistorische en landschappelijke waarden langs het kanaal worden waar mogelijk versterkt. Jaagpaden en schouwpaden worden opengesteld ten behoeve van recreatie en toerisme.

Wonen

Langs het Apeldoorns Kanaal kunnen woningen worden toegevoegd, mits wordt voldaan aan de volgende randvoorwaarden:

- De locatie ligt in de directe omgeving van een kern of buurtschap;
- De ontwikkeling vindt plaats ter plaatse van een knooppunt en zorgt voor een versterking van dat knooppunt in de aanwezige routestructuren.

Hoorn is als knooppunt op de structuurvisiekaart aangegeven. Op andere locaties binnen de zone Apeldoorns kanaal is het niet toegestaan woningen te realiseren, tenzij sprake is van dienstwoningen of functieverandering. Langs het Apeldoorns Kanaal kunnen nieuwe landgoederenontwikkeld worden.

Economie

De gemeente Heerde streeft ernaar om van het Apeldoorns Kanaal een toeristisch recreatieve trekker te maken binnen

de gemeente. Binnen de bestaande waarden en passend binnen de maat en schaal van de gemeente Heerde kunnen recreatieve en toeristische functies ontwikkeld worden. Dit geldt zowel voor ontwikkelingen in en op het water als voor de oeverzone. Vooral de bevaarbaarheid van het kanaal is hierbij een belangrijk onderwerp. De gemeente wil de bevaarbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren.

Op de oevers van het kanaal is ter plaatse van kruispunten van routestructuren ruimte voor recreatieve voorzieningen, kleinschalige bedrijven en horeca. Op deze kruispunten kunnen knooppunten ontwikkeld worden.

Andere kleinschalige bedrijvigheid rond het Apeldoorns Kanaal is toegestaan, mits dit is gekoppeld aan een bestaande woning. De woonfunctie moet daarbij wel de hoofdfunctie blijven.

De route langs het kanaal wordt een belangrijke recreatieve route, die de verschillende knooppunten met elkaar verbindt en een doorgaande route naar Hattem en de gemeente Epe vormt.

Langs het Apeldoorns Kanaal is het toegestaan nieuwe landgoederen te ontwikkelen. Landgoederen mogen ruimte bieden aan recreatieve, zorg- of kleinschalige bedrijfsontwikkelingen. Cultuurhistorische elementen rond het Apeldoorns Kanaal dienen zoveel mogelijk te worden gehandhaafd, beschermd en waar mogelijk op een passende wijze meegenomen in ontwikkelingen. Waterrecreatie op en rond het Apeldoorns Kanaal wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.

0.5 Visie wonen en werken in Heerde tot 2015

De Visie op het wonen en werken in Heerde tot 2015 is op 27 juni 2005 is door de gemeenteraad van Heerde vastgesteld. In deze visie zijn de beleidsuitgangspunten zoals die voortvloeien uit de provinciale en gemeentelijke woonvisies door de gemeenteraad overgenomen. Daarnaast bevat de visie de hoofdlijnen van het beleid voor het benutten van het bestaand bebouwd gebied.

Voor de kleine kernen, waar Hoorn er één van is, geldt dat er geen specifieke inbreidingslocaties zijn, maar dat de structuur zodanig is dat binnen de bestaande lijnen incidentele woningbouw zal kunnen plaatsvinden. Van geval tot geval wordt bekeken hoe deze ontwikkelingen ingepast kan worden.

Grootschalige uitbreidingsgebieden zijn in de kleinere kernen niet aan de orde. Woningbouw kan hier worden opgevat als een mengeling van inbreiden en uitbreiden ('aanbreiden'). Het gaat hierbij om zulke kleine aantallen dat van druk op het omliggende gebied niet of nauwelijks sprake kan zijn. Bij de uitwerking van deze nieuwbouw zal aandacht worden besteed aan de identiteit van de kern en de cultuurhistorische karakteristiek van de omgeving.

In het landelijk gebied moet het aantal woningen worden vergroot. Dit kan in de eerste plaats door functiewijziging van (agrarische) bedrijfsgebouwen naar woningen. Daarnaast zijn er buiten de bebouwde kommen een drietal gebieden waar het aantal woningen reeds zodanig hoog is

dat sprake is van een landelijk woongebied. In deze gebieden kunnen onder voorwaarden extra woningen worden toegevoegd. Het betreft de ontwikkelingsgebieden heerdezuid, wapenveld-zuid en hoornerveen. Het accent van de visie wonen en werken ligt op het aspect volkshuisvesting. De genoemde aantallen zijn bijvoorbeeld niet relevant voor de voorliggende stedenbouwkundige visie omdat deze visie uitspraken doet over de locaties en voorwaarden waaronder bebouwing gerealiseerd kan worden en niet de aantallen. De uitspraken over de locaties waar inbreiding, uitbreiding en aanbreiding kunnen plaatsvinden zijn wel betrokken bij het opstellen van de voorliggende visie.

0.6 Wonen in het landelijk gebied

In juni 2005 heeft de gemeenteraad de visie "Wonen in het landelijk gebied" vastgesteld. De functie wonen is door de veranderingen in de agrarische structuur in het kader van de leefbaarheid van het platteland zeer belangrijk. In de beleidsnotitie 'Wonen in het landelijk gebied' is weergegeven op welke wijze deze functie in stand gehouden kan worden.

De beleidsnotitie 'Wonen in het landelijk gebied' gaat in op vijf verschillende aspecten van wonen te weten:

- het bouwen van nieuwe woningen;
- hergebruik van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen;
- de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande woningen;
- legaliseren bestaande woningen;
- mogelijkheden voor de realisering van landgoederen.

In de beleidsnotitie is een hoofdstuk opgenomen over vrijkomende (agrarische) bebouwing. De gemeente is van mening dat wonen een geschikte vorm van (her-)gebruik van vrijgekomen agrarische gebouwen in het buitengebied is. Hiermee kan een impuls worden gegeven aan de leefbaarheid van het landelijk gebied, zonder nieuwe bouwlocaties toe te voegen. Dit moet in combinatie worden gezien met de woningen die in de ontwikkelingsgebieden kunnen worden gebouwd. Uitgegaan wordt van een reductie van tenminste 50% van het bebouwd oppervlak per bestemmingswijziging.

0.7 Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal

Na de sluiting van het Apeldoorns Kanaal als waterweg in 1972, is het kanaal enige tijd in de vergetelheid geraakt. Er ontbrak een visie op de toekomst van het kanaal en onderhoud bleef achterwege. Al geruime tijd is er echter weer de wens ontstaan om het Apeldoorns Kanaal een nieuwe toekomst en een nieuwe betekenis te geven, waarbij de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarde van het kanaal een plek krijgt. Voor de revitalisering van het kanaal zijn verschillende beleidsdocumenten opgesteld:

- Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal, Witteveen + Bos, 2000;
- Apeldoorns Kanaal: kansrijk water, Grontmij, 2008;
- Het kanaal terug in beeld, gebiedsagenda 5e en 6e pand Apeldoorns Kanaal, Veenbos en Bosch Landschapsarchitecten, 2010
- Gebiedsontwikkeling Apeldoorns Kanaal stap 3: agenda

De revitalisering van het Apeldoorns kanaal is vervat in twee metaforen, namelijk het kanaal als 'levend monument' en 'de kracht van water'. In de visies en plannen komen drie doelen telkens terug, waarbij het kanaal weer een volwaardig onderdeel wordt van het noordelijk deel van de IJsselvallei. Het eerste doel is de wens om het kanaal een recreatieve rol te laten vervullen, als aanjager van behoud en ontwikkeling. Daarom wordt voorgesteld het kanaal weer bevaarbaar te maken. Deze recreatieve ontwikkeling kan vervolgens gekoppeld worden aan recreatiemogelijkheden langs de oevers van het kanaal.

Een tweede doel van de visie is het verkrijgen van een duurzaam watersysteem. Onder andere wordt voorgesteld om water langer vast te houden, deze beter te verdelen over de verschillende functies, beeksystemen te herstellen en verontreinigde waterbodems te saneren. Tevens kunnen de oevers van het kanaal zo worden ingericht dat de ecologische structuur van het kanaal wordt versterkt.

Het derde doel is de cultuurhistorische waarde van het kanaal te behouden en waar mogelijk te versterken. Behoud van de historische kunstwerken, zoals bruggen en sluisen en de monumentale laanbeplanting zijn sturend voor de verdere ontwikkeling van het kanaal. Deze waarden bieden mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en recreëren. Nieuwe functies moeten echter selectief worden toegevoegd en aansluiten bij de historische identiteit van het Apeldoorns kanaal. Ook wordt voorgesteld om de omgeving van het kanaal weer verkeersluw te maken, dit als verwijzing naar het historische, trage karakter van het kanaal als transportas.

Voor het noordelijke deel van het Apeldoorns kanaal is in de ontwikkelingsvisie ruimte voor het versterken van de recreatieve karakter van het kanaal, de versterking van de identiteit door nieuwe laanbeplanting inspelend op het omliggende landschap en de ontwikkeling van nieuwe land- en watergoederen mede als onderdeel van plattelandsvernieuwing, waarbij het accent ligt rond Wapenveld, Heerde en Epe.

